

กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

การค้นคว้าอิสระเสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง "กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์
โคะ"

ของ ชนิกันต์ วงษ์กิจ

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ดร.ณัฐ รัตนศิรินิชกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ศรีพันธ์)

หัวหน้าภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ชื่อเรื่อง	กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ
ผู้วิจัย	ชนิกานต์ วงษ์กิจ
ประธานที่ปรึกษา	ดร.ณัฐ รัตนศิริณิษฐกุล
ประเภทสารนิพนธ์	การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2566
คำสำคัญ	กลยุทธ์, การบริหารหลักสูตรปฐมวัย, พื้นที่พหุวัฒนธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) สร้างและตรวจสอบกลยุทธ์ และ 3) ทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอน 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ครูปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง จำนวน 17 คน ขั้นตอน 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถามตรวจสอบความเหมาะสม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอน 3 การทดลองใช้และถอดบทเรียนกลยุทธ์ การทดลองใช้ตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) และการถอดบทเรียนความสำเร็จ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 17 คน เครื่องมือการวิจัยใช้คู่มือการใช้กลยุทธ์ โครงการ/กิจกรรม แบบสัมภาษณ์ แบบการสะท้อนคิด แบบการทบทวนหลังปฏิบัติงาน (AAR) ประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม พบว่า 1) จุดแข็ง คือ โรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมงานอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัย 2) โอกาส คือ ชุมชนมีต้นทุนทางพหุวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และสนับสนุนการจัดการศึกษา 3) แรงบันดาลใจ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีศรัทธาในวิชาชีพ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อดึงเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาเด็กปฐมวัย มุ่งพัฒนาโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และ 4) ผลลัพธ์ คือ สะท้อนการมีส่วนร่วมของชุมชนปลูกฝังวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน และวัฒนธรรมชนเผ่า 2. ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์ พบว่า 1) ผลการสร้างกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย กลยุทธ์การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม กลยุทธ์การจัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม และกลยุทธ์การส่งเสริมการ

ประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบวรวิถีพหุวัฒนธรรม และ 2) ผลการตรวจสอบกล
ยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3. ผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียน
กลยุทธ์ ทดลองใช้โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกตการณ์ 4)
การสะท้อนผล ผลการถอดบทเรียน พบว่า การบริหารเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่
พหุวัฒนธรรม หลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรมได้รับการพัฒนาสามารถนำมาใช้ได้จริง ชุมชนได้รับการ
ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันบนพื้นที่พหุวัฒนธรรม

Title	STRATEGIES FOR ADMINISTRATIVE EARLY CHILDHOOD CURRICULA IN MULTICULTURAL. AREA BAN JADEEKHO SCHOOL
Author	Chanikan Wongkit
Advisor	Dr. Nat Rattanasirinichakun
Academic Paper	M.Ed. Independent Study in Educational Administration, Naresuan University, 2023
Keywords	Strategy Early Childhood Curriculum Administration Multicultural Spaces.

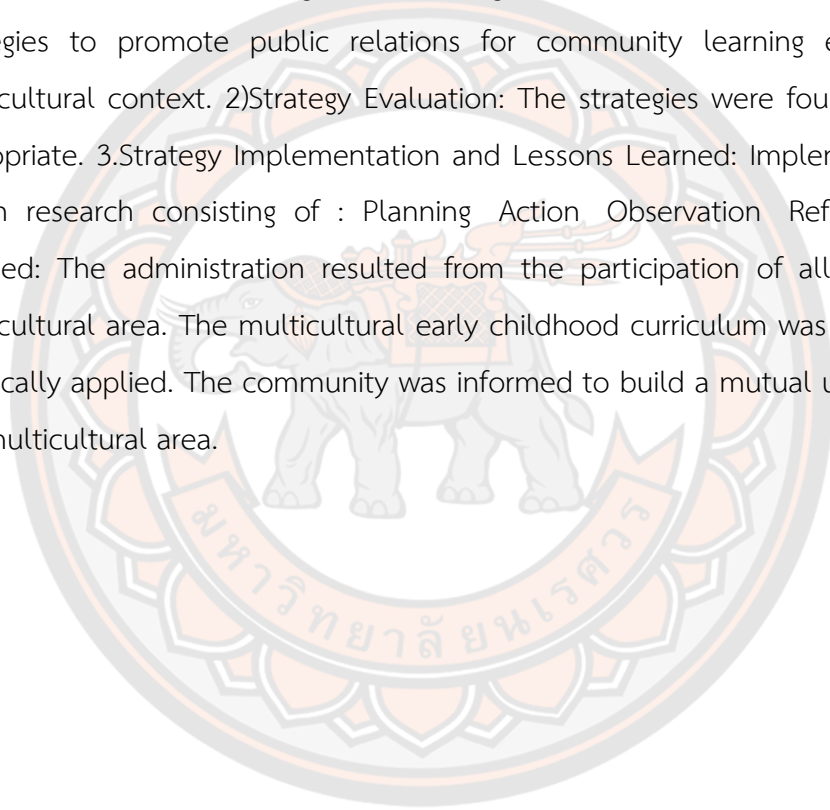
ABSTRACT

The purpose of this independent study was to 1) analyze strengths, opportunities, aspirations, and outcomes; and 3) study the results of the trial and transcription of early childhood curriculum management strategies in the multicultural area of Ban Jadeekho School. The Three - Step Approach to The research is 1) Analysis of Strengths, Opportunities, Aspirations, And outcomes; The informant group includes school administrators. Academic Teacher, Early Childhood Teacher Basic education committee and parents 17 persons 2) Study of the results of strategy creation. And 3) Study of trial results and transcript results. Using Action research, the informant group includes school administrators, academic teachers, early childhood teachers. In step 2, The study of the results of creating a strategy to collect research data by an assessment to check the suitability. The research tool uses assessments, And each step uses interviews. Focus groups research tools use strategies manuals, Projects/Activities, Interview forms. Focus group issues and data analysis use content analysis.

The results showed that The research findings revealed the following:
1.Environmental Analysis Results: 1)Strengths: The school serves as a foundation for cultural and vocational learning. School administrators, teachers, and staff promote and support the quality development of early childhood education. 2) Opportunities: The community has a rich multicultural heritage, lives together peacefully, and

supports educational management. 3) Inspirations: School administrators and teachers have faith in their profession and promote diverse learning management to reintegrate children into the early childhood education system. They aim to develop the school into a community learning center. 4) Outcomes: Reflects community participation, instilling the culture, lifestyle, and tribal traditions of the community.

2.Strategy Development and Evaluation Results : 1)Strategy Development: Includes the development of a participatory management system in a multicultural area, early childhood education management strategies based on multicultural ways, and strategies to promote public relations for community learning exchanges in a multicultural context. 2)Strategy Evaluation: The strategies were found to be highly appropriate. 3.Strategy Implementation and Lessons Learned: Implemented through action research consisting of : Planning Action Observation Reflection Lessons Learned: The administration resulted from the participation of all sectors in the multicultural area. The multicultural early childhood curriculum was developed and practically applied. The community was informed to build a mutual understanding in the multicultural area.

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ณัฐ รัตนศิริณิขกุล ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ผู้วิจัยในทุกเรื่อง ทั้งชี้แนะแนวทาง ให้คำแนะนำปรึกษา ให้กำลังใจและความห่วงใยแก่ผู้วิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องตลอดระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายสหชัยมงคล หายหัตถิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร่องยุงข้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1 และนางสาววีรยา โปยมรัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.สุณี บุญพิทักษ์ และอาจารย์นรินทร์ทิพย์ กอนพวง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาบริหาร วิจัย และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นายสหชัยมงคล หายหัตถิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านร่องยุงข้าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1 นางสาวสุภาพร บุญคำ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 และ นางสาววีรยา โปยมรัตน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่เสนอแนะ ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการทำการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนายเอกฉรินทร์ ไชยพล คณะผู้บริหาร ครูระดับชั้นปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ มิตรสหายของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมาคุณค่าและคุณประโยชน์ที่ได้รับจากการค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงการจัดการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุุณุปการ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์.....	9
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนาากลยุทธ์.....	12
แนวคิดการบริหารหลักสูตรปฐมวัย.....	31
แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่พหุวัฒนธรรม.....	35
การวิจัยปฏิบัติการ.....	44

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	46
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกล ยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	49
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุ วัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	50
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหาร หลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	52
บทที่ 4 ผลการวิจัย	53
ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกล ยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	54
ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุ วัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	57
ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหาร หลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	64
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	65
สรุปผลการวิจัย	65
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	80
ประวัติผู้วิจัย	90

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	49
ตารางที่ 2 ร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้าน เจดีย์โคะ และขอขยายการดำเนินงานแต่ละกลยุทธ์	57

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	7
---	---

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นรากฐานของชีวิตมนุษย์ การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงควรเริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งนักการศึกษาและนักจิตวิทยามีความคิดเห็นตรงกันว่า การพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาทางสมองของบุคคลโดยเฉพาะระบบประสาทและเซลล์สมองจะเจริญเติบโตประมาณร้อยละ 70-80 ของผู้ใหญ่ ดังนั้นการจัดการศึกษาในช่วงวัยนี้จึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เจริญเติบโตเต็มตามศักยภาพโดยให้การอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษาที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังจะเห็นได้ชัดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นปฐมวัยเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทย เป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญมาอย่างต่อเนื่องเนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ได้รับผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดีมีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพ การศึกษา และสวัสดิการสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 โดยในการดำเนินการดังกล่าว รัฐบาลได้จัดให้มีการดำเนินงานหลายประการที่มุ่งผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ในกรอบเวลาที่เร่งด่วน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2564 เห็นชอบแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570 ที่ดำเนินการจัดทำโดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย เสนอโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพ เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ ภายใต้ปรัชญา เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย อย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม ตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุข ความเป็นอยู่ที่ดี การคุ้มครองสิทธิและความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคน โดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษา เพื่อเตรียมเด็กสู่อนาคต เด็กควรได้รับการเรียนรู้บริบทสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง โดยผู้บริหารศึกษาสามารถบริหารจัดการทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผนที่เชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นไทยและความหลากหลาย

โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะเป็นสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนประกอบด้วยพลเมืองที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณีและวิถีชีวิตอย่างมาก ส่งผลให้สัดส่วนนักเรียนต่างกลุ่ม

ชาติพันธุ์ ที่เรียนร่วมกับนักเรียนไทยมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี รวมทั้งวิถีชีวิตนี้ ทำให้สถานศึกษาและครู มีภาระงาน และอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากสถานศึกษาที่มีความแตกต่างหลากหลายทางเชื้อชาติน้อย ประเทศไทยมีนโยบายของ สภาความมั่นคงแห่งชาติที่ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขบนความหลากหลายทางวัฒนธรรม และความ รักความสามัคคีของคนในชาติ โดยส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของทุก ศาสนารวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยมีวัดโบสถ์ มัสยิด และศาสนาสถานอื่นๆเป็นศูนย์คุณธรรม ส่วนพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก็กล่าวถึงการเสริมสร้างจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและการจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุ วัฒนธรรม โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่หรือจังหวัดที่เป็นเขตติดต่อกับประเทศเพื่อน บ้าน ก็จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างจากคนไทย พักอาศัยอยู่ การมีชุมชนที่เป็นชุมชนหลายวัฒนธรรมอยู่มาหลาย สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาตากเขต 2 รูปแบบการจัดการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของวัฒนธรรมในสังคม เป็น กระบวนการในเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างของหลักสูตรในโรงเรียนที่ยอมรับและเคารพใน ความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียน ที่มีผลมาจากวัฒนธรรมในสังคมนั้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการจัด การศึกษาที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนในด้านต่างๆ ตลอดจน คำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของ ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน ให้ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกพื้นที่ และทุกระดับการศึกษาได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมตาม ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ในสถานศึกษาที่มีมาตรฐานและคุณภาพทัดเทียมกัน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของรากฐานแรกของการศึกษานั้นคือระดับชั้นปฐมวัย การพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ จึงนับว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของ สถานศึกษาในระดับชั้นปฐมวัย เพราะการบริหารหลักสูตรเป็นกลไกและกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการ นำหลักสูตรสู่การจัดการประสบการณ์ได้ตรงตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ เด็กปฐมวัย การบริหารหลักสูตรจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตร เป็นขั้นตอน ในการนำแนวคิด ทฤษฎีความเชื่อที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้แก่เด็กในสถานศึกษา โดยที่เป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะบรรลุผลตามที่ระบุไว้ในเอกสาร หลักสูตรหรือไม่และมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับศักยภาพในการบริหารจัดการของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่าง จริงจัง จึงถือว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้องจะต้องรับรู้เรื่องราว และมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรปฐมวัยที่มีอัตลักษณ์ สอดคล้องกับพื้นที่พหุวัฒนธรรม ภายในบริบทและ วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ตรงตามแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ
2. เพื่อศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ
3. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทราบการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ เพื่อนำไปเป็นแนวทางการบริหารงานในโรงเรียนต่อไป
2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 นำผลการวิจัยการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ นำไปเป็นแนวทางการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น นำการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ไปพัฒนาต่อยอดที่สอดคล้องเหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยมีขอบเขตของการวิจัย มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในตอนนี้มุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยมีขอบเขตด้านเนื้อหาตามแนวคิด SOAR ประกอบด้วย 2 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม
  - 1.1 การส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
  - 1.2 การส่งเสริมความเท่าเทียมความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา
  - 1.3 การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยที่สอดคล้องกับพหุวัฒนธรรม
  - 1.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับพหุวัฒนธรรมศึกษา
  - 1.5 การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารและครูในสังคมพหุวัฒนธรรม

- 1.6 การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน
2. การวิเคราะห์องค์การตามแนวคิด SOAR
  - 2.1 Strengths (จุดแข็ง)
  - 2.2 Opportunities (โอกาส)
  - 2.3 Aspirations (แรงบันดาลใจ)
  - 2.4 Results (ผลลัพธ์)

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- 2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 2.2 ครูระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 2 คน
- 2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 2 คน
- 2.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 10 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาสภาพแวดล้อมในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม 2 ด้านประกอบไปด้วย 1) การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม 2) การวิเคราะห์องค์การตามแนวคิด SOAR

ตอนที่ 2 การศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นที่ 1 การร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างกลยุทธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยการกำหนดคุณสมบัติใน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์การบริหาร จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในระดับนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนนี้ประกอบด้วย

2.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

2.2 ประเด็นการสนทนา เกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่
พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นย่อยนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลัง
การปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด
(Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรม

2.4 เครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เทปบันทึกการสนทนา กล้องถ่ายรูป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นัดหมายการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความ
ร่วมมือในการวิจัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเข้าร่วมการสนทนาโดยร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัย
ในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ และประเด็น
การสนทนา พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสนทนาทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้แจ้งยืนยันการ
เข้าร่วมสนทนาทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง

3.2 ดำเนินการการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยผู้วิจัยจะเป็น
ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง โดยได้แนะนำตัวเอง และประวัติโดยย่อของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละ
ท่าน จากนั้นได้ดำเนินการนำเสนอร่างกลยุทธ์ แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ และประเด็น
การสนทนา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยวาจา การโต้แย้งอย่างสร้างสรรค์
และการเขียนบันทึกลงในแบบประเมินความเหมาะสม จะจัดเตรียมผู้บันทึกภาพและเสียง ผู้จัดบันทึก
การสนทนา

3.3 นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข
ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา และปรับปรุง แก้ไข
ร่างกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสม

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตร ปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ดังนี้

การถอดบทเรียนความสำเร็จและข้อเสนอแนะในใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยใน
พื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จากการดำเนินโครงการ กิจกรรม แผนการดำเนินงานตาม
ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน และผู้ปกครอง จำนวน 17 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นย่อยนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลัง
การปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด
(Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรม

2.2 การสร้างเครื่องมือ นำตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดทำโครงการ มาเป็นกรอบในการสร้างแบบบันทึกการประชุม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย เก็บข้อมูลจากการบันทึกการประชุมเพื่อถอดบทเรียนความสำเร็จและข้อเสนอแนะในใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเอกสารผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กลยุทธ์ หมายถึง แผนการดำเนินงานที่รวบรวมเอาเป้าหมายหรือนโยบายหลักเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติโดยมีขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่การกำกับหรือควบคุมให้สามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ปัจจุบัน

2. กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัย หมายถึง วิธีการบริหารงานที่สถานศึกษาปฏิบัติและเลือกใช้เป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกันของบุคคลและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ที่ผ่านการตัดสินใจและวางระบอบอย่างเป็นขั้นตอนว่าเหมาะสมกับสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมาย

3. พื้นที่พหุวัฒนธรรม หมายถึง ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ชาวกะเหรี่ยง พม่า ม้ง เป็นต้น ภายในพื้นที่โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2

4. การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม หมายถึง การบริหารหลักสูตรที่ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผ่านประเด็นหลัก ดังนี้

- 4.1 การส่งเสริมอัตลักษณ์ของสถานศึกษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 4.2 การส่งเสริมความเท่าเทียมความเสมอภาคและความยุติธรรมทางการศึกษา
- 4.3 การจัดทำหลักสูตรปฐมวัยที่สอดคล้องกับพหุวัฒนธรรม
- 4.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับพหุวัฒนธรรม

ศึกษา

- 4.5 การพัฒนาวิชาชีพของผู้บริหารและครูในสังคมพหุวัฒนธรรม
- 4.6 การสร้างสัมพันธ์กับชุมชน

5. การวิเคราะห์องค์การตามแนวคิด SOAR หมายถึง การวิเคราะห์ปัจจัยในเชิงบวกทั้งหมด (Positive Factors) ที่มีผลต่อการดำเนินการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย

5.1 Strengths (จุดแข็ง) หมายถึง จุดแข็ง จุดเด่นหรือปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดความแตกต่าง เป็นข้อได้เปรียบของสถานศึกษา

5.2 Opportunities (โอกาส) หมายถึง โอกาส หรือสิ่งที่ส่งผลดีต่อการดำเนินงาน โดยเป็นปัจจัยจากภายนอกที่เกิดขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

5.3 Aspirations (แรงบันดาลใจ) หมายถึง เป้าหมายของสถานศึกษาที่จะทำให้สำเร็จ

5.4 Results (ผลลัพธ์) หมายถึง ผลสำเร็จจากการตั้งเป้าหมาย เพื่อนำมาวัดผลจากการดำเนินงานด้านต่างๆ การวัดผลนั้นสามารถวัดได้จริง โดยตัวชี้วัดผล

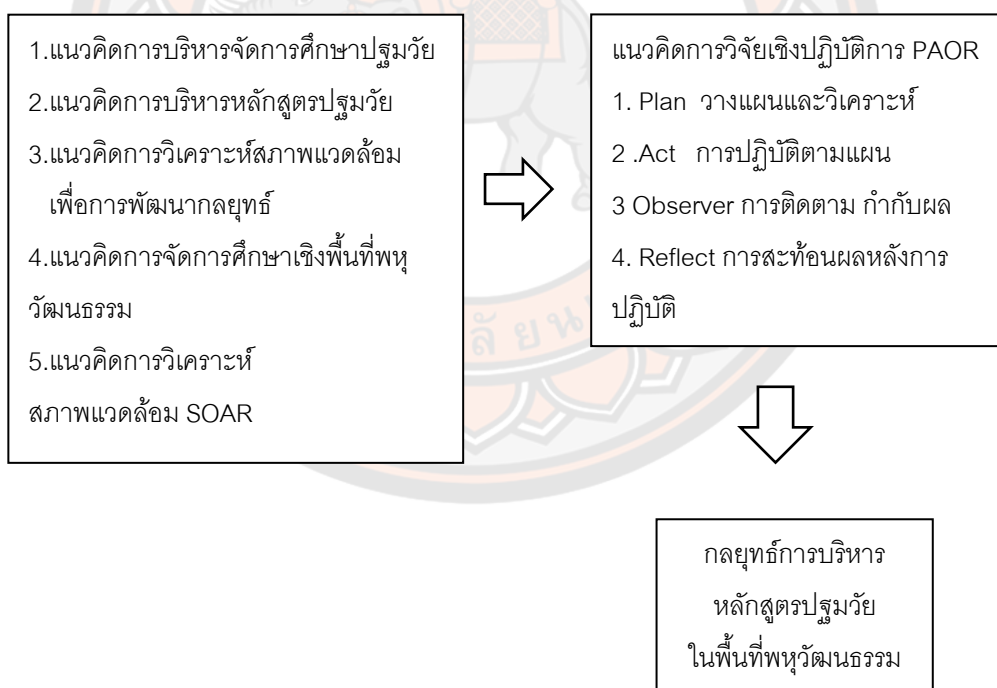
6. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2

7. ครู หมายถึง ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัย โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2

8. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นปฐมวัย โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2

9. คณะกรรมการสถานศึกษา หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์
  - 1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์
  - 1.2 ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์
  - 1.3 ระดับของกลยุทธ์
  - 1.4 การบริหารจัดการกลยุทธ์
  - 1.5 การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์
2. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์
  - 2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR
  - 2.2 การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs
3. แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 3.1 ความหมายของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.2 ความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.3 หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.4 ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
  - 3.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
4. แนวคิดการบริหารหลักสูตรปฐมวัย
  - 4.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร
  - 4.2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 4.3 บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร
5. แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่พหุวัฒนธรรม
  - 5.1 ความหมายการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม
  - 5.2 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่พหุวัฒนธรรม
  - 5.3 เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา
  - 5.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม

6. การวิจัยปฏิบัติการ

6.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

6.2 กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

6.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

7. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์

กลยุทธ์เป็นคำที่ใช้ในการอธิบายแผนการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในเวลาที่กำหนด โดยเน้นไปที่การวางแผนและการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมเพื่อบรรลุเป้าหมายในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์

ความหมายของกลยุทธ์คือการวางแผนหรือวิธีการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ กลยุทธ์มีความหมายอย่างกว้างขวางและนำไปใช้ทั้งในด้านทหาร การทำธุรกิจ การเมือง การบริหารจัดการ และทางด้านอื่นๆ ของชีวิต ความสำคัญของกลยุทธ์อาจจะกล่าวได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 ช่วยให้อ้างอิงเป้าหมาย: กลยุทธ์ช่วยให้องค์กรหรือกลุ่มผู้คนที่สามารถก้าวไปในทิศทางที่ต้องการและสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในวันที่กำหนด

1.1.2 จัดการทรัพยากรให้เหมาะสม: กลยุทธ์ช่วยให้ทรัพยากรที่มีอยู่ใช้ได้ปริมาณที่เหมาะสมและสามารถนำมาใช้ในทิศทางที่เหมาะสม

1.1.3 ควบคุมความเสี่ยง: การวางแผนกลยุทธ์ช่วยลดความเสี่ยงในการดำเนินกิจกรรมหรือการทำสงคราม และช่วยให้เตรียมความพร้อมในกรณีเกิดสถานการณ์ที่คาดไม่ถึง

1.1.4 สร้างความแตกต่าง: กลยุทธ์ช่วยสร้างความแตกต่างในตลาดหรือสายอาชีพ ทำให้องค์กรหรือบุคคลที่มีกลยุทธ์มีความได้เปรียบกว่าคู่แข่ง

1.1.5 สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม: กลยุทธ์ช่วยให้องค์กรหรือกลุ่มผู้คนที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.1.6 เพิ่มโอกาสในการสำเร็จ: การวางแผนกลยุทธ์ช่วยเพิ่มโอกาสในการสำเร็จในกิจกรรมหรือการทำสายอาชีพ และช่วยให้ตัดสินใจที่ดีขึ้น

1.1.7 สร้างภาพลักษณ์: กลยุทธ์ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่งและน่าเชื่อถือในตลาด ทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในด้านนั้น

1.1.8 พัฒนาความรู้และทักษะ: กลยุทธ์ช่วยให้มีการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในองค์กรและส่วนบุคคล

การใช้กลยุทธ์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการเติบโตและควบคุมสภาพการณ์ในส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจ เมืองหรือทางทหาร ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของกลุ่มนั้นๆ จะช่วยให้มีโอกาสในการสำเร็จและเติบโตมากขึ้นอย่างมาก

1.2 ลักษณะสำคัญของกลยุทธ์

1.2.1 การวางแผน: กลยุทธ์เริ่มต้นด้วยการวางแผนอย่างระมัดระวังและมีรายละเอียด ซึ่งต้องให้ความสำคัญกับเป้าหมายที่ต้องการบรรลุและสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น

1.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์: กลยุทธ์ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและบ่งบอกถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ

1.2.3 ความสอดคล้องกับเป้าหมาย: กลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และเป็นเครื่องมือในการทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น

1.2.4 ความชัดเจนและโดดเด่น: กลยุทธ์ควรมีความชัดเจนและโดดเด่นจากกลยุทธ์ของคู่แข่ง เพื่อสร้างความแตกต่างและความได้เปรียบ

1.2.5 การใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม: กลยุทธ์ต้องมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดสูญเสียของทรัพยากรไม่เกินไป

1.2.6 ความเสี่ยงและโอกาส: กลยุทธ์ควรคำนึงถึงความเสี่ยงและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น และวางแผนการจัดการในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด

1.2.7 ความยืดหยุ่น: กลยุทธ์ควรเป็นยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในกรณีที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง

1.2.8 การวัดและการติดตามผล: กลยุทธ์ต้องมีการวัดและติดตามผลเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ที่นำไปใช้นั้นสำเร็จหรือไม่

ลักษณะเหล่านี้ช่วยให้กลยุทธ์มีความเป็นอยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จและเติบโตขององค์กร อย่างไรก็ตาม การสร้างกลยุทธ์ที่เหมาะสมอย่างถูกต้องย่อมเกิดจากการวิเคราะห์และการตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นจริงขององค์กรและสิ่งรอบตัวทั้งภายในและภายนอก อย่างเช่น การวิเคราะห์ PESTEL (Political, Economic, Social, Technological, Environmental, Legal) และการวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) เป็นต้น

1.3 ระดับของกลยุทธ์

กลยุทธ์สามารถแบ่งออกเป็นระดับต่างๆ ตามลักษณะและขอบเขตของการใช้งาน โดยประกอบด้วยระดับดังนี้

1.3.1 กลยุทธ์ระดับองค์กร (Corporate Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดทิศทางและเป้าหมายระดับสูงสุดขององค์กร การวางแผนระดับนี้มีต่อเนื่องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร หลังจากนั้นก็จะกำหนดกลยุทธ์ระดับย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแต่ละอย่างในองค์กร

1.3.2 กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่กำหนดเส้นทางการแข่งขันในธุรกิจแต่ละสายอาชีพ โดยเน้นวิธีการเพื่อทำให้องค์กรเป็นผู้นำหรือมีความเป็นเอกภาพในตลาด

1.3.3 กลยุทธ์ระดับศักยภาพ (Functional Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับแผนการดำเนินงานในแต่ละฟังก์ชันภายในองค์กร เช่น กลยุทธ์ทางการตลาด กลยุทธ์ทางการเงิน กลยุทธ์ทางเทคโนโลยี เป็นต้น

1.3.4 กลยุทธ์ระดับโครงสร้าง (Operational Level Strategy): เป็นกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการดำเนินงานในระดับของงานหรือโครงสร้างที่เล็กกว่าศักยภาพ โดยเน้นการจัดทำแผนงานและการควบคุมให้มีประสิทธิภาพ

ระดับของกลยุทธ์ที่ทำการวางแผนและการดำเนินงานที่ถูกต้องและควบคุมกันอย่างเหมาะสมช่วยให้องค์กรมีการทำงานและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และทันสมัยในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การควบคุมและปรับกลยุทธ์ตามความเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความสำเร็จในองค์กรหรือกิจกรรมในทุกด้านของชีวิต

1.4 การบริหารจัดการกลยุทธ์

การบริหารจัดการกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน ดำเนินการ และควบคุมกลยุทธ์ขององค์กรหรือกลุ่มผู้คนในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับองค์กร (corporate level) ไปจนถึงระดับภายในแต่ละฟังก์ชัน (functional level) โดยการบริหารจัดการกลยุทธ์จำเป็นต้องมีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อให้กลยุทธ์ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังต้องมีการติดตามผลและปรับกลยุทธ์เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเป้าหมายขององค์กร ขั้นตอนในการบริหารจัดการกลยุทธ์อาจประกอบด้วย

1.4.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม: ทำการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์กรเพื่อเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและความสามารถขององค์กรในการทำงาน

1.4.2 การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ: กำหนดวิสัยทัศน์หรือวัตถุประสงค์ที่อยากให้องค์กรเป็นในอนาคตและพันธกิจที่จะช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น

1.4.3 การวางแผนกลยุทธ์: วางแผนกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่ต้องการทำในอนาคต และกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

1.4.4 การดำเนินการ: นำกลยุทธ์ที่วางแผนมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.4.5 การติดตามผล: ติดตามและวัดผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ได้ควบคุมและผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่

1.4.6 การปรับกลยุทธ์: ปรับปรุงและปรับกลยุทธ์ในกรณีที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงหรือมีความต้องการในการปรับปรุง

การบริหารจัดการกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องการความรอบคอบและความสามารถในการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังต้องมีการให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับทีมและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในองค์กร การบริหารจัดการกลยุทธ์ที่สำเร็จจะช่วยให้องค์กรมีความเป็นอยู่ในทิศทางที่เป้าหมายและสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

1.5 การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์

การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความสำเร็จและควบคุมการดำเนินงานในองค์กรหรือกลุ่มผู้คน โดยมุ่งเน้นการติดตามและวัดผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ได้ควบคุมและผลลัพธ์สอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

1.5.1 การกำหนดตัวชี้วัด (KPIs - Key Performance Indicators): ตัวชี้วัด (KPIs) เป็นตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดผลและติดตามการดำเนินกิจกรรมตามกลยุทธ์ ตัวชี้วัดเหล่านี้ควรเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลยุทธ์ที่ต้องการบรรลุ

1.5.2 การติดตามและวัดผล: ต้องมีการติดตามและวัดผลเพื่อตรวจสอบว่ากลยุทธ์ที่นำไปใช้งานมีผลลัพธ์อย่างไร และว่ากลยุทธ์นั้นสามารถนำไปสู่ความสำเร็จและเป้าหมายได้หรือไม่

1.5.3 การวิเคราะห์และประเมิน: การวิเคราะห์และประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์เป็นขั้นตอนที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จและปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

1.5.4 การปรับกลยุทธ์: หากมีปัญหาหรือผลการดำเนินงานไม่ถูกต้องตามที่คาดหวัง จำเป็นต้องมีกระบวนการปรับกลยุทธ์หรือแก้ไขทิศทางเพื่อให้กลยุทธ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.5.5 การสื่อสารและการให้ความรู้: การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในองค์กรเกี่ยวกับกลยุทธ์และผลการดำเนินงานจะช่วยให้คนในองค์กรเข้าใจและมีความรู้สึกรู้สึกที่นำกลยุทธ์ไปสู่ความสำเร็จ

การตรวจสอบและควบคุมกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเป้าหมายที่กำหนดไว้ การตรวจสอบและปรับกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่ต้องให้ความสำคัญและเป็นประจำเพื่อให้สามารถเติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืนในตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์

2. แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์เป็นกระบวนการที่สำคัญในการกำหนดแนวทางและยุทธศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่ความสำเร็จของกิจกรรมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่ซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อการพัฒนากลยุทธ์ทำได้ด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมตามแนวคิด SOAR เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร โดย SOAR ย่อมาจากคำศัพท์ 4 คำ ได้แก่ Strengths (ความแข็งแกร่ง), Opportunities (โอกาส), Aspirations (ความปรารถนา), และ Results (ผลลัพธ์) ซึ่งช่วยให้องค์กรมองเห็นภาพที่ครอบคลุมและเตรียมการเพื่อประสบความสำเร็จในสภาพแวดล้อมที่กำหนดขึ้นมา ดังนี้

2.1.1 Strengths (ความแข็งแกร่ง)

การตรวจสอบและระบุความแข็งแกร่งที่มีอยู่ในองค์กร เช่น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถ สินทรัพย์ที่มีคุณภาพ ทรัพยากรเทคโนโลยีที่ทันสมัย เป็นต้น

2.1.2 Opportunities (โอกาส)

การวิเคราะห์โอกาสที่มีในสภาพแวดล้อมภายนอกที่องค์กรอาจนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น การเปลี่ยนแปลงในตลาด โอกาสในการขยายตลาด การเปิดตลาดใหม่ เป็นต้น

2.1.3 Aspirations (ความปรารถนา)

การตั้งเป้าหมายและความปรารถนาขององค์กรที่ต้องการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือความเป็นเลิศ เช่น ความต้องการเติบโตเป็นองค์กรชั้นนำในตลาด ความประทับใจในการให้บริการที่ดีที่สุด เป็นต้น

2.1.4 Results (ผลลัพธ์)

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ต้องการให้องค์กรเกิดขึ้นเมื่อสำเร็จการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถและโอกาสที่กำหนดไว้ เช่น ผลตอบแทนทางการเงิน สัดส่วนตลาด และผลการเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

ขั้นตอนการวิเคราะห์ SOAR ช่วยให้องค์กรมีการศึกษาภาพรวมที่ครอบคลุมและเปิดโอกาสในการปรับปรุง พัฒนา และเติบโตในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2.2 การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs

OKRs (Objectives and Key Results) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดและจัดการเป้าหมายในองค์กร มีทั้งเป้าหมายหลัก (Objective) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Results) ซึ่งช่วยให้ทีมและองค์กรมีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจนและมีกรอบทำงานที่ช่วยให้ติดตามผลลัพธ์ได้ง่าย ๆ ดังนี้

2.2.1 Objectives (เป้าหมายหลัก)

- เป้าหมายหลักคือคำอธิบายสั้น ๆ ที่กำหนดตามวิสัยทัศน์และเป้าหมายยาว ๆ ไปขององค์กร มีลักษณะที่มุ่งหน้าเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการเติบโตที่สำคัญ
- เป้าหมายหลักควรเป็นแนวทางที่ให้กำหนดเส้นทางการตัดสินใจและกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน

2.2.2 Key Results (ตัวชี้วัดความสำเร็จ)

- ตัวชี้วัดความสำเร็จคือตัวเลขหรือผลการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถวัดได้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับเป้าหมายหลัก
- ตัวชี้วัดควรเป็นระบบที่เป็นที่ยอมรับ สามารถวัดได้ในเวลาที่กำหนด และเป็นที่แข่งขันที่สำคัญ

2.2.3 การกำหนด OKRs

- ในการกำหนด OKRs ควรให้ความสำคัญในการเลือกเป้าหมายที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายยาว ๆ ขององค์กร
- ต้องเขียน OKRs ให้มีการกำหนดเป้าหมายหลัก (Objective) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Results) อย่างชัดเจน โดยใช้คำที่เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและให้รูปแบบที่สามารถวัดได้

2.2.4 การติดตามและประเมินผล

- ต้องมีการติดตามและประเมินผลของ OKRs เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและผลสำเร็จของเป้าหมาย
- การประเมินควรเกิดขึ้นอย่างน้อยทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน เพื่อปรับปรุงและปรับแก้ OKRs ในกรณีที่มีความเปลี่ยนแปลงหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

การขับเคลื่อนระบบด้วยแนวคิด OKRs ช่วยให้องค์กรมีการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและมีกรอบการติดตามผลลัพธ์ที่ช่วยให้ทีมงานไปในทิศทางที่ถูกต้องและก้าวหน้าไปในทิศทางที่วางใจขององค์กร ทำให้การบริหารจัดการและการดำเนินงานทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

3. แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย

3.1 ความหมายของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างเป็นองค์รวมมีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็ก ตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมายและมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข
5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.2 ความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

อำภา บุญช่วย (2533 : 20 - 21) สรุปได้ดังนี้

1. เป็นเอกสารของทางราชการ หรือเป็นบัญญัติของรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ดังนั้นหลักสูตรจึงเปรียบเสมือน “คำสั่ง” หรือ “ข้อบังคับ” ของทางราชการชนิดหนึ่งนั่นเอง

2. เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการที่จะจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของรัฐบาลให้แก่โรงเรียน

3. เป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวกและติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาล

4. เป็นแผนการปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้้นำทางในการปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะเสนอแนะจุดมุ่งหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอนซึ่งครูควรจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง

5. เป็นเครื่องมือของรัฐในอันที่จะพัฒนาคนและพัฒนากำลังคนซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล

6. เป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คนในประเทศของตนมีคุณภาพ

สำหรับ สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการเป็นบัญญัติของทางรัฐบาล เพื่อให้บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐบาลให้แก่สถานศึกษาของรัฐบาลด้วย

5. หลักสูตรเป็นแผนดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษาที่จะอำนวยความสะดวกและควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย

6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของสังคม และพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการศึกษา

7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะจะเป็นไปในรูปใด

8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะและความสามารถความประพฤตินี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอันเป็นการพัฒนากำลังคน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล

9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพสูง

สุนีย์ ภูพันธ์ (2546 : 16) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรสรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นเสมือนเข้าหลอมพลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญของสังคมและพัฒนาการของเด็กตามจุดหมายของการจัดการศึกษา
4. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่เป็นประโยชน์แก่เด็กโดยตรง
5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือกำหนดว่าเนื้อหาวิชาอะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม
6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่าวิธีการดำเนินการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปได้ด้วยความรู้าบรื่นและผาสุกเป็นอย่างไร
7. หลักสูตรย่อมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่อยู่ร่วมกันในสังคมและบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

3.3 หลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การทำความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนและถูกต้องถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ โดยมีหลักและแนวคิดที่สำคัญ 9 ประการ ดังนี้

3.3.1 การวางแผนงานหลักสูตร ในช่วงระยะเปลี่ยนผ่านของการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกโรงเรียนจะมีทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรเก่า หลักสำคัญในการบริหารหลักสูตรคือจะต้องทำให้ผู้เรียนสูญเสียประโยชน์น้อยที่สุด เพราะฉะนั้นจะต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนหลักสูตรให้น้อยและสั้นที่สุด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนที่ดี ต้องจัดระบบให้ดี มีข้อมูลที่ชัดเจนและเตรียมทุกอย่างให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3.3.2 การจัดระบบข้อมูลโรงเรียน นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการบริหารหลักสูตร ระบบข้อมูลโรงเรียนประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้

หลักสูตร - ระบบการสร้างหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการประเมินผล

การบริหารจัดการ - มีข้อมูลด้านผู้เรียน ผู้สอน ว่ามีความพร้อมหรือไม่เพียงใด

ระบบข้อมูล - ครูอาจารย์ นักเรียน บุคลากร ผู้รู้ในชุมชน อาชีพในพื้นที่

การวางแผนกลยุทธ์ 3-5 ปี - แสดงถึงวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระบบงบประมาณ - การบริหารงบประมาณจะต้องมีความชัดเจนตรวจสอบได้มุ่งผลงาน และเพื่อพัฒนาการศึกษาเป็นสำคัญ

การพัฒนาการเรียนรู้ - สื่อและข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล การศึกษาอบรมของครู

ระบบช่วยเหลือ - มีข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำแนกเด็กเก่ง เด็กปกติ และเด็กด้อยโอกาส เพื่อให้การสนับสนุนช่วยเหลืออย่างสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละกลุ่ม

บริหารบุคคล - ข้อมูลเกี่ยวกับครูอาจารย์ ทั้งในด้านการศึกษา การอบรม การจัดหาบรรจุ และเลิกจ้าง เพื่อช่วยในการพัฒนาครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

การประเมินภายใน - จัดเตรียมข้อมูลการพัฒนาหลักสูตร บุคลากร และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กและโรงเรียน

3.3.3 เอกสารหลักสูตร จะต้องชี้แนวการสอนอย่างถูกต้อง ชัดเจน และทันสมัย เอกสารประกอบหลักสูตรและรายวิชาที่ละเอียดประณีต จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถติดตามการทำงานได้อย่างใกล้ชิดและเป็นขั้นเป็นตอน

3.3.4 คณะอาจารย์มีคุณภาพ เข้าใจหลักสูตรอย่างดี เมื่อครูเป็นผู้เขียนหลักสูตรเองแล้ว ย่อมจะทำให้การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรเป็นไปโดยง่าย สามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในห้องเรียนได้

3.3.5 ผู้เรียนมีความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานและคุณธรรม ทั้งด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม สถานศึกษาจะต้องจัดเตรียมระบบข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน โดยครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียนทุกๆ ด้าน

3.3.6 มีทรัพยากรสนับสนุนที่ดีและเพียงพอ การบริหารการศึกษาในอนาคตอันใกล้เป็นการกระจายอำนาจในหลายๆ ด้าน ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรในการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมทั้งเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล แหล่งเรียนรู้ และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การระดมทรัพยากรจะต้องกระทำอย่างหลากหลายและกว้างขวางขึ้น

3.3.7 ระบบอาจารย์ที่ปรึกษาดีและมีประสิทธิภาพ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จุดเน้นอีกเรื่องหนึ่งคือ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะมีสอดแทรกอยู่เป็นระยะๆ ตลอดเวลา บทบาทในเรื่องนี้ไม่ใช่ภาระหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่ง แต่ครูทุกคนจะมีบทบาทเป็นครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวได้ โดยเฉพาะครูที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก

3.3.8 มีบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ ทุกจุดทุกมุมของโรงเรียนและชุมชนเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ ไม่ใช่จะต้องเรียนจากตำราอย่างเดียว หากครูเข้าใจก็จะสามารถดึงประสบการณ์ของผู้เรียนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ การสร้างบรรยากาศทางวิชาการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ต้องอาศัยความเอาใจใส่อย่างสูงจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น การจัดแสดงนิทรรศการหรือข้อมูลข่าวสารต่างๆ ในโรงเรียน หากทำให้เป็นปัจจุบันและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำ ก็จะเป็นกิจกรรมและแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ชิดตัวเด็กได้อีกแหล่งหนึ่ง เช่น นำผลงานของเด็กที่ดีเด่นมาแสดง ทั้งด้านศิลปะ หรือในโรงอาหาร ติดป้ายให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับโภชนาการ เป็นต้น

3.3.9 มีระบบการติดตามและประเมินผล คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรายวิชา จะต้องมาพูดคุยกันในแต่ละภาคการศึกษา และทุกสิ้นปีการศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาก็จะต้องจัดการประเมินผล คูภาพรวม และเขียนรายงานออกมา เป็นการประเมินภายในในตัว เป็นการทำงานที่ผลการปฏิรูปการเรียนการสอนจะไปสู่ตัวผู้เรียนโดยตรง และควรเน้นการประเมินตามสภาพจริง

ระบบบริหารจัดการหลักสูตรที่ดีจึงต้องเป็นระบบที่มีคุณธรรม อันเป็นคุณสมบัติที่ดีทางจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอนให้ดีที่สุด เมื่อนำไปประพฤติปฏิบัติจริง ถือได้ว่ามีจริยธรรม มีการควบคุมกายวาจา อันเป็นศีลธรรมของผู้สอน ทำให้เกิดความชอบธรรมในการจัดการเรียนการสอน และทุกคนทุกฝ่ายจะต้องมีความสมานฉันท์ ช่วยกันทำงานเพื่อพัฒนาผู้เรียน เติมเต็มผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เมื่อประกอบกับโรงเรียนมีโครงสร้างและทำงานอย่างมีคุณภาพ ก็จะทำให้โรงเรียนเป็นระบบที่มีปัญญาเป็นพื้นฐานสามารถเรียนรู้ และปรับตัวได้ต่อเนื่อง

3.4 ปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การบริหารจัดการหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารจัดการหลักสูตรแบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

3.4.1 ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่

1. โครงสร้าง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์การส่งผลให้องค์การมีผลิตภาพเพิ่มขึ้น และมีวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนั้นรวมถึงการกระจายอำนาจ การลดจำนวนลำดับชั้นในองค์การ การเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการประเมินบุคลากร การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในระดับมหภาค คือ การรวมแผนกต่าง ๆ ในองค์การ การเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างในระดับจุลภาค คือ การรวมหรือแยกแผนกต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงที่ตั้ง ความสัมพันธ์ระหว่างแผนกต่าง ๆ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การปรับแผนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดความล่าช้า โดยรวมแผนกต่าง ๆ ในองค์การเป็นแผนกเดียว การรวมอำนาจด้านสารสนเทศ รวมอำนาจการจัดการสารสนเทศไว้ที่ผู้จัดการเพียงคนเดียว ลดจำนวนลำดับชั้นในองค์การ ทำให้องค์การมีโครงสร้างแบนราบ และสร้างการทำงานเป็นทีม สร้างความหลากหลาย ลดจำนวนลำดับชั้นในองค์การ และสร้างสำนักงานในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นต้น

2. กลยุทธ์ นอกจากนั้นในกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในยังประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งกลยุทธ์จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงาน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลยุทธ์จะเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้ทิศทางการดำเนินงานขององค์การเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์เกิดจากการปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหารระดับต่าง ๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในองค์การ การเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ในด้านต่างๆ เช่น การผลิต ออกผลิตภัณฑ์ใหม่ เพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ให้ความสำคัญกับการบริการลูกค้า ราคา ผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูกและมีคุณภาพสูง

3. กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การที่มีโครงสร้างแบบแบนราบนั้น ผู้บริหารระดับสูงจะมีอำนาจในการตัดสินใจน้อยลง การตัดสินใจของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อการทำงานขององค์การ ส่วนการตัดสินใจของพนักงาน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดวิธีการผลิตที่สามารถลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพให้เก็บสินค้าได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต

4. กระบวนการทำงาน เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และโครงสร้างองค์การ ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานเพื่อแปรสภาพปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิตและผลลัพธ์

5. เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเครื่องมือในการผลิตและเทคโนโลยีนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการอยู่รอด และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันขององค์การ ซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงาน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ การนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในการทำงานอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานคืออาจทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในองค์การได้

6. วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การอาจส่งผลกระทบต่อการทำงาน การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์การนั้นคือการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- การร่วมมือและการให้อำนาจ ผู้จัดการจะต้องไปทำงานในสาขาต่าง ๆ เช่นเดียวกับพนักงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสำนักงานใหญ่และสาขาย่อย
- มิตรภาพและการบริการลูกค้า สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและสมาคมต่าง ๆ
- การร่วมมือและการทำงานเป็นทีม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างแผนกต่าง ๆ ในองค์กร สร้างทีมงานเพื่อพัฒนานวัตกรรมและระบบการผลิต
- ความหลากหลาย มีบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านต่าง ๆ โดยมีการฝึกอบรม
- ความร่วมมือและการมีส่วนร่วม ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เน้นความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในทุกระดับขององค์กร
- ความรู้สึกเป็นครอบครัว เพิ่มความรู้สึกเป็นเจ้าของและให้ความสำคัญกับพนักงานเพิ่มขึ้น

7. บุคลากร การเปลี่ยนแปลงนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบุคลากรในองค์กรในประเด็นต่อไปนี้เป็น บุคคลผู้นั้นทำหน้าที่อะไร บุคคลผู้นั้นมีทัศนคติและความคาดหวังอย่างไร บุคคลผู้นั้นทำการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างไร บุคคลผู้นั้นได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างไร การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากการเพิ่มหรือลดจำนวนบุคลากร สับเปลี่ยน โอนย้ายแผนก การให้ข้อมูลข่าวสาร และการฝึกอบรมนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรได้ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรนั้นสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถนั้นสามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร และทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงขนาดองค์กร เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันองค์กรมีแนวโน้มที่จะมีขนาดเล็กลง องค์กรแต่ละประเภทจะมีขนาดที่แตกต่างกัน

3.4.2 ปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่

1. สภาวะเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรคือ ถ้าเศรษฐกิจไม่ดีทำให้องค์กรต้องลดจำนวนบุคลากร ลดจำนวนการผลิต ในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจดีทำให้องค์กรเพิ่มการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้มีการจ้างเพิ่มขึ้นและมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร

2. คู่แข่งขัน มีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงด้านกลยุทธ์การตลาด ในการหาลูกค้าใหม่เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดและการเติบโตทางการตลาด และอาจทำให้เกิดการควบรวมกิจการ

3. เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อกิจกรรมหลักขององค์กร ทำให้องค์กรต้องเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน และมีผลกระทบต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์

4. การเมืองและกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายและกฎหมายมีผลให้องค์การต้องปรับเปลี่ยนนโยบาย มีผลให้องค์การต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการทำงาน ระบบบริหารงาน ซึ่งต้องมีวิธีการเปลี่ยนแปลงให้รวดเร็วและเกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด

5. สังคมและประชากร การเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการบริโภคสินค้าต่าง ๆ ทำให้องค์การต้องเปลี่ยนแปลงระบบการผลิต ลักษณะของสินค้าและบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบผลิตภัณฑ์ กลยุทธ์การขาย และการตลาด

3.5 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

3.5.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร โดยทั่วไปแล้วการวางแผนพัฒนาหลักสูตร จะเริ่มต้นจากการวิเคราะห์หลักสูตรเดิมที่ใช้กันก่อนแล้วว่ามีผลต่อการใช้ในปัจจุบันอย่างไร หากหลักสูตรเดิมไม่สนองต่อความต้องการของสังคมและผู้เรียนในปัจจุบัน อันจะส่งผลไปสู่อนาคต เพื่อการผลิตคนสู่อนาคตแล้วก็ให้นำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการวางแผนสร้างหลักสูตรใหม่การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆที่มีอยู่ในท้องถิ่น เริ่มจากครูและนักเรียน ร่วมกันจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร องค์กรทางสังคม แหล่งการเรียนรู้ทางธรรมชาติและวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ในการประกอบการสอน เนื้อหาต่างๆไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อความสะดวกในการใช้งาน ครูอาจจะพาผู้เรียนไปศึกษาและฝึกการทำงานในสถานที่จริง ที่บ้าน หน่วยงาน หรือสถานประกอบการต่างๆที่มีในท้องถิ่น หรือครูอาจจะเชิญผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพต่างๆมาเป็นวิทยากรในโรงเรียน

3.5.2 การนำหลักสูตรไปใช้ มโนทัศน์ (Concept) การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาหลักสูตร เพราะเป็นการนำอุดมการณ์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา และประสบการณ์การเรียนรู้ที่คัดสรรอย่างดีแล้วไปสู่ผู้เรียน นักพัฒนาหลักสูตรทุกคน ต่างก็ยอมรับความสำคัญของขั้นตอนในการนำหลักสูตรไปใช้ ว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าขั้นตอนอื่นใดทั้งหมด เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง หลักสูตรแม้จะได้สร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากว่าการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรจะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงมีความสำคัญที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องในการนำหลักสูตรไปใช้ จะต้องทำความเข้าใจกับวิธีการขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดสมความมุ่งหมายทุกประการ

3.5.3 การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆในการนำหลักสูตรไปสู่โรงเรียนและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เป็นงานเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย

ตั้งแต่ระดับกระทรวงศึกษาธิการ แต่แต่ละฝ่ายมีความเกี่ยวข้องในแต่ละส่วนของการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น หน่วยงานส่วนกลางเกี่ยวข้องในด้านการบริหารและบริหารหลักสูตรกับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้จำเป็นต้องเป็นขั้นตอนตามลำดับ นับแต่ขั้นการวางแผน และเตรียมการในการประชาสัมพันธ์หลักสูตร และการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนต่อมาคือการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีระบบ นับแต่การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การบริการวัสดุหลักสูตรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการนำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

3.5.4 ส่วนขั้นสุดท้ายต้องติดตามประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ นับแต่การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะทำให้หลักสูตรที่สร้างขึ้นบรรลุผลตามจุดหมาย และเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายๆฝ่าย และที่สำคัญที่สุดคือครูผู้สอน

3.5 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 จัดทำขึ้นโดยยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย วิสัยทัศน์ หลักการ บนพื้นฐานแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยสากล และความเป็นไทย ครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้แก่เด็ก และมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ด้วยความร่วมมือของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ครอบครัว ชุมชน สังคม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สู่การสร้างคนไทยที่มีศักยภาพในอนาคต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิด ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก

พัฒนาการเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิตทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ พัฒนาการของเด็กจะมีลำดับขั้นตอนในลักษณะเดียวกันตามวัยของเด็ก แต่อัตราการเจริญเติบโต และระยะเวลาในการผ่านขั้นตอนต่างๆของเด็กแต่ละคนอาจแตกต่างกันได้ โดยในขั้นตอนแรกๆจะเป็นพื้นฐานสำหรับพัฒนาการขั้นต่อไปพัฒนาการประกอบด้วยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันรวมทั้งส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกัน

พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเด็กในแต่ละด้าน อาทิ ทฤษฎีพัฒนาการด้านร่างกาย อธิบายว่า การเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก

มีลักษณะต่อเนื่องเป็นลำดับขั้น เด็กจะพัฒนาถึงขั้นใดจะต้องเกิดวุฒิภาวะของความสามารถขั้นนั้น ก่อนทฤษฎีพัฒนาการ ด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม ระบุว่า การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ความรักและความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กมีความไว้วางใจในผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เคารพ ผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย และทฤษฎีพัฒนาการด้านสติปัญญาอธิบายว่า เด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะและความสามารถในการเรียนรู้ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุ ประสบการณ์ รวมทั้งค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รับ

แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กจึงเป็นเสมือนหนึ่งแนวทางให้ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องได้เข้าใจเด็ก สามารถอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยและความแตกต่างของแต่ละบุคคล เพื่อส่งเสริม เฝ้าระวัง และช่วยแก้ไขปัญหาลูกได้พัฒนาจนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการได้ชัดเจนขึ้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ

การพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม เป็นการคำนึงถึงความสมดุลและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน ในการดูแลพัฒนา และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กต้องไม่เน้นที่ด้านใดด้านหนึ่ง จนละเลยด้านอื่นๆ ซึ่งในแต่ละด้าน ของพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเมืองค์ประกอบต่างๆที่ต้องการการส่งเสริม ให้เด็กเจริญเติบโต และมีพัฒนาการสมวัยอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ เป็นแนวทางที่สำคัญในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติต่อกับเด็กด้วยความรู้ความเข้าใจ ที่ประกอบด้วย ความเหมาะสมกับวัยหรืออายุของเด็ก ว่าพัฒนาการในช่วงวัยนั้นๆ ของเด็กเป็นอย่างไร ต้องการการส่งเสริมอย่างไร การมีความรู้ทางพัฒนาการตามช่วงวัย จะทำให้สามารถทำนายพัฒนาการในลำดับต่อไปได้ และสามารถวางแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและช่วยเหลือเด็กได้อย่างเหมาะสม สำหรับความเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เป็นการคำนึงถึงเด็กเป็นรายบุคคลที่มีความชอบ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดที่แตกต่างกัน โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เพื่อการปฏิบัติต่อกับเด็กที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ และ ความเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เป็นการคำนึงถึงบริบทที่แวดล้อมเด็ก เพื่อให้ การเรียนรู้ของเด็กเกิดขึ้นอย่างมีความหมายและมีความเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ครอบครัว และชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งความรู้ความเข้าใจดังกล่าวสามารถใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย การสร้างกลุ่มการเรียนรู้ร่วมกัน การประเมินพัฒนาการ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ีระหว่าง

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครองและชุมชน โดยยึดหลักการตัดสินใจในการปฏิบัติบน ฐานความรู้จากแนวคิดทฤษฎีและองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง

สมองของเด็กเป็นสมองที่สร้างสรรค์และมีการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับอารมณ์ สมองเป็นอวัยวะที่สำคัญมากที่สุด และมีการพัฒนาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยในช่วงนี้เซลล์สมอง จะมีการพัฒนาเชื่อมต่อและทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงาน พื้นฐานของร่างกาย สำหรับในช่วง แรกเกิดถึงอายุ 3 ปี จะเป็นช่วงที่เซลล์สมองเจริญเติบโตและขยายเครือข่ายใยสมองอย่างรวดเร็ว โดย ปัจจัยในการพัฒนาของสมอง ประกอบด้วย พันธุกรรม โภชนาการ และสิ่งแวดล้อมสมองจะมี พัฒนาการที่สำคัญในการควบคุมและมีผลต่อการเรียนรู้ความคิด จินตนาการ ความฉลาด และ พัฒนาการทุกด้าน การพัฒนาของสมองทำให้เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆได้อย่างรวดเร็วกว่าวัย ใด สำหรับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง (Brain - based Learning) เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง โครงสร้างและการ ทำงานของสมองที่มีการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้น ตามช่วงวัย และมีความยืดหยุ่นทำให้การพัฒนา สมองเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต การเชื่อมโยงต่อกันของเซลล์สมอง ที่เป็นเครือข่ายซับซ้อนและหนาแน่นจะ เกิดขึ้นก่อนอายุ 5 ปีซึ่งเมื่อเซลล์สมองและจุดเชื่อมต่อเหล่านี้ได้รับการกระตุ้นมากขึ้นเท่าใด ยิ่งทำให้ สมองมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและจดจำได้มากขึ้น แต่หากไม่ได้รับการกระตุ้นจาก ประสบการณ์ที่เด็กได้รับอย่างหลากหลายจะไม่เกิดการเชื่อมต่อ โดยการกระตุ้นจุดเชื่อมต่อเหล่านั้น เกิดจากการที่เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือทำ ปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการใช้ประสาท สัมผัสทั้งห้าเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับพัฒนาการทางสมอง เป็นการ เรียนรู้จากของจริง ไปหาสัญลักษณ์ จากง่ายไปหายากจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม โดยคำนึงถึง ความสามารถตามวัยและพัฒนาการ อย่างไรก็ตาม เมื่อสมองเจริญเติบโตในช่วงวัยต่างๆและเริ่มมี ความสามารถในการทำหน้าที่ในช่วงเวลาที่ต่างกันจะเห็นว่าการเรียนรู้และทักษะบางอย่างจะเกิดขึ้น ได้ดีที่สุดในช่วงเวลาหนึ่งที่เรียกว่า “หน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้” ซึ่งเมื่อผ่านช่วงเวลานั้นในแต่ละ ช่วงวัย ถ้าสมองไม่ได้รับการกระตุ้นหรือได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสม โอกาสที่จะฝึกอาจยากหรือ ทำไม่ได้เลย ผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องจึงเป็นคนที่สำคัญที่จะต้องคอยสังเกต และใช้โอกาสนี้ ช่วยเด็กเพื่อ ก้าวไปสู่ความสามารถเฉพาะด้านในแต่ละช่วงวัยสำหรับช่วงปฐมวัยเป็นช่วงโอกาสที่สำคัญในการ พัฒนาทักษะสมอง หรือ EF (Executive Function) ซึ่งเป็นกระบวนการทางความคิดของสมองส่วน หน้าที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก และการกระทำ โดยสมองส่วนนี้กำลังพัฒนามากที่สุด เป็นช่วงของการพัฒนาความสามารถในการคิด การจัดระเบียบ ตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการยับยั้งชั่งใจ การคิดไตร่ตรองการควบคุมอารมณ์ การยืดหยุ่นทางความคิด การใส่ใจจดจ่อ การวางแผน การ ตั้งเป้าหมาย ความมุ่งมั่น การจดจำ การเรียกใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดลำดับ ความสำคัญ

ของเรื่องต่างๆและการลงมือทำอย่างเป็นขั้นตอนจนสำเร็จ ทักษะสมอง (EF) จึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนในชีวิตประจำวันของเด็กผ่าน ประสบการณ์ต่างๆหลากหลายที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดลงมือทำ เพื่อให้เกิดความพร้อม และมีทักษะที่สำคัญต่อชีวิตในอนาคต

นอกจากนี้ สมองยังเป็นอวัยวะสำคัญสำหรับการเรียนรู้ภาษาและการสื่อสาร การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่และผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และสถานการณ์รอบตัว สมองมีตำแหน่งรับรู้ต่างๆกัน ได้แก่ ส่วนรับภาพ ส่วนรับเสียง ส่วนรับสัมผัสและรับรู้ การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย สมองส่วนต่างๆเหล่านี้พัฒนาขึ้นมาได้ช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับการกระตุ้นของสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยสมองเด็กมีความจำผ่านการฟัง ต้องการรับรู้ข้อมูลเสียงพร้อมเห็นภาพ เริ่มรู้จักเสียง ที่เหมือนและแตกต่าง และสามารถเรียนรู้จังหวะของคำได้จากการฟังซ้ำๆ สมองของเด็กที่เข้าใจเกี่ยวกับภาพ เสียง และสัมผัสแบบต่างๆ มีความสำคัญมาก เพราะข้อมูลจากภาพ เสียง และสัมผัสเหล่านี้ จะเป็นเรื่องราวที่จะรับรู้และเข้าใจซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆได้ในที่สุด สมองส่วนหน้านั้นมีหน้าที่คิด ตัดสินใจ เชื่อมโยง การรับรู้ไปสู่การกระทำที่เป็นลำดับขั้นตอน สมองเด็กที่สามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมของภาษาที่เรียนรู้อย่างเหมาะสมจึงจะเรียนรู้ได้ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ของเด็ก

การเล่นเป็นกิจกรรมการแสดงออกของเด็ก อย่างอิสระตามความต้องการ และจินตนาการ สร้างสรรค์ของตนเอง เป็นการสะท้อนพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆบุคคล และสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเล่นทำให้เกิด ความสนุกสนาน ผ่อนคลายและส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก การเล่นของเด็กปฐมวัยจัดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งการเล่นอย่างมีความหมายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ขณะที่เด็กเล่นจะเกิดการเรียนรู้ไปพร้อมๆกันด้วย จากการเล่นเด็กจะมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ผ่อนคลายอารมณ์และแสดงออกถึงตนเอง ได้เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เด็กจะ รู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสสำรวจ ทดลอง คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อม บุคคลรอบตัว และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ก้าวหน้าไปตามวัยอย่างมีคุณภาพ

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการถ่ายทอดจากผู้ที่มีประสบการณ์และมีความรู้มากกว่า ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิด และความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาภาษา ความรู้ความเข้าใจ

ในสิ่งต่างๆรอบตัว ทักษะพื้นฐานที่สำคัญและ ความสามารถในด้านต่างๆตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง บุคคล สิ่งต่างๆและสถานการณ์รอบตัว การเรียนรู้ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้เด็กเลือกตามความสนใจ ลงมือกระทำผ่านสื่อ อุปกรณ์ และของเล่นที่ตอบสนองการเรียนรู้ และมีความยืดหยุ่น การเรียนรู้ของเด็กส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการลงมือปฏิบัติ ลองผิด ลองถูก การได้สัมผัสกระทำ และการกระทำซ้ำๆ เด็กจะมีความสนใจ อยากรู้ อยากเห็น เกิดการค้นพบและการแก้ปัญหา ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรเป็นผู้สนับสนุนวิธีการการเรียนรู้รวมทั้งการสร้างความท้าทายและส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของเด็กแต่ละคนด้วยตัวเด็กเองในสภาพแวดล้อมที่อิสระเอื้อต่อการเรียนรู้

5. แนวคิดเกี่ยวกับการคำนึงถึงสิทธิเด็ก

การสร้างคุณค่า และสุขภาวะให้แก่เด็กปฐมวัยทุกคนเด็กปฐมวัยควรได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันทุกคน โดยมีสิทธิในการอยู่รอด สิทธิได้รับการคุ้มครอง สิทธิในด้านพัฒนาการ และสิทธิการมีส่วนร่วมตามที่กฎหมายระบุไว้เด็กแต่ละคนมีคุณค่าในตนเองและควรสร้างคุณค่าและคุณภาพชีวิตให้เกิดขึ้นเด็กจากการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาที่มีคุณภาพ พรอมกับการส่งเสริมด้านสุขภาวะทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจากการได้รับโภชนาการที่ดีการดูแลสุขภาพอนามัย การมีโอกาสพักผ่อน เล่น การปกป้องคุ้มครองจากการเจ็บป่วยและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุตลอดจนการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย และถูกสุขอนามัยหนึ่ง สำหรับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ควรได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาอย่างเหมาะสมเช่นกัน

6. แนวคิดเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูควบคู่การให้การศึกษา

การจัดการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนา เด็กบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา หรือการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อ ธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนอย่างเป็นองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหมายรวมถึง การดูแลเอาใจใส่เด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร การดูแลสุขภาพ โภชนาการและความปลอดภัย และการอบรมกล่อมเกล่าให้เด็กมีจิตใจดี มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น มีการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม และมีทักษะชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และการปฏิบัติตนของผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็ก ที่มุ่งตอบสนอง ความต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจของเด็ก โดยมุ่งให้เด็กมีร่างกายแข็งแรงมีสุขภาพดี อารมณ์แจ่มใส มีความประพฤติดี มีวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การอบรมเลี้ยงดูที่มีผลดีต่อพัฒนาการ ของเด็ก คือ การที่ผู้ใหญ่ที่แวดล้อมเด็กให้ความรักความอบอุ่น การยอมรับความคิดเห็นของเด็ก การใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู ผู้ใหญ่ที่ดูแลเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ใช้การสร้างวินัยเชิงบวกในการอบรมบ่มนิสัย

ซึ่งจะช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีเป้าหมายชีวิต มีวินัยในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น สามารถจัดการกับความเครียดและปัญหาต่างๆได้ การอบรมเลี้ยงดูจึงเป็นแนวคิดสำคัญที่ครอบครัวและสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องปฏิบัติ อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกัน

สำหรับการให้การศึกษาเด็กในช่วงปฐมวัยนั้น ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ หรือสั่งให้เด็กทำ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้โดยการจัดสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย ให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ จากการลงมือปฏิบัติและค้นพบด้วยตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและการวางแผนในการจัดประสบการณ์และกิจกรรม ทั้งรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญและพัฒนาเด็กแต่ละคนอย่างเต็มศักยภาพ

7. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่เรียนรู้ผ่านการเล่นและการทำกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย เป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนโดยบูรณาการทั้งวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ภาษา ดนตรี และการเคลื่อนไหว คุณธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย และศาสตร์อื่นๆ โดยไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จะมีการผสมผสานความรู้ทักษะกระบวนการ และเจตคติของแต่ละศาสตร์ในการจัดประสบการณ์ซึ่งแตกต่างจากการเรียนรู้ในระดับชั้นอื่นๆ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเหมาะสม ตามวัยของเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาโดยการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้บูรณาการผ่านสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาและสาระที่ควรเรียนรู้ได้แก่ ตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก โดยออกแบบการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ทำให้เกิดความหลากหลาย ภายใต้อารมณ์การเรียนรู้ทั้งประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็ก และความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตร โดยมีรูปแบบการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้ ประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กจะจัดขึ้นโดยคำนึงถึงธรรมชาติของเด็กที่เรียนรู้ผ่านการเล่น การลงมือปฏิบัติ การสำรวจ การทดลอง การสร้างชิ้นงานที่สร้างสรรค์ และการเห็นแบบอย่างที่ดี

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่าง หลากหลายจะช่วยตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งเสริมความชอบ ความสนใจ และความถนัด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาอย่างรอบด้าน พัฒนาทักษะชีวิต และทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับธรรมชาติ และพัฒนาการตามวัยของเด็กที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล การจัดประสบการณ์ การเรียนการสอนในระดับ

ปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น ผู้สอนจะต้องวางแผน การจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

8. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ผู้สอนสามารถนำสื่อเทคโนโลยี และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มาสนับสนุนและเสริมสร้างการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้ โดยสื่อเป็นตัวกลางและเครื่องมือเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้สื่อสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ ของเล่น ตลอดจนเทคนิควิธีการ ที่กำหนดไว้ได้อย่างง่ายและรวดเร็ว ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรม เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง การใช้สื่อการเรียนรู้

ต้องปลอดภัยต่อตัวเด็กและเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ ความชอบ และความต้องการของเด็กที่หลากหลาย ควรมีสื่อที่เป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่างๆให้ครบทุกด้าน ทั้งนี้ สื่อต้องเอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าและส่งเสริมการลงมือปฏิบัติจริงของเด็ก โดยการจัดสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มต้นจากสื่อของจริง ของจำลอง (3 มิติ) ภาพถ่าย ภาพโครงสร้าง (2 มิติ) และสัญลักษณ์จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมตามลำดับ

สำหรับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อการตอบสนองความต้องการและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เทคโนโลยีสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถเป็นอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ของเล่นเด็ก และวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมต้องเป็นการเลือกใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย เครื่องมือประเภทดิจิทัลและอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้กับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปีสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป ควรใช้กับเด็กอย่างมีจุดมุ่งหมาย และใช้เป็นสื่อปฏิสัมพันธ์ จำกัดช่วงเวลาในการใช้ และมีข้อตกลงในการใช้อย่างเหมาะสมกับวัย โดยใช้เป็นทางเลือกไม่บังคับใช้ และไม่ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสื่อหลัก

ส่วนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและทางจิตภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์และสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศที่ดีสำหรับการเรียนรู้โดยมุ่งให้ผู้สอนและเด็กมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพแวดล้อมที่ดีควรสะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลาย ไม่เครียด เด็กมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเอง และพัฒนาการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

9. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริง

การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่ดี วิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและสอดคล้องสัมพันธ์กับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมประจำวัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก สำหรับการส่งเสริมความก้าวหน้า และช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อพบเด็กล่าช้าหรือมีปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการและการเรียนรู้ไม่ใช้การตัดสินผลการศึกษาและไม่ใช้แบบทดสอบในการประเมิน เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลายอย่างมีจุดมุ่งหมาย เหมาะสมกับศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาการตามวัยของเด็ก ตลอดจนรูปแบบการเรียนรู้ประสบการณ์ที่เด็กได้รับและแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กที่มีการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน โดยใช้เรื่องราวเหตุการณ์ กิจกรรมตามสภาพจริงหรือคล้ายจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีโอกาสแสดงออกถึงความรู้ความสามารถ และทักษะต่างๆจากการปฏิบัติ กิจกรรมหรือการสร้างงานที่เป็นผลผลิตเพื่อเป็นการสะท้อนภาพที่แท้จริง มีการนำเสนอหลักฐานในการประเมินที่น่าเชื่อถือในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อสื่อสารผลการประเมินให้แก่ครอบครัว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก โดยสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

10. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และชุมชน การพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในครอบครัวเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด และครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้ของเด็ก สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะเป็นส่วนสำคัญที่อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก จึงไม่เพียงแต่ แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเท่านั้น แต่ยังต้องมีการทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชนที่มี รูปแบบต่างๆเพื่อการพัฒนาเด็กร่วมกัน เช่น โปรแกรมการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองในการดูแลและพัฒนาเด็ก โปรแกรมการช่วยเหลือครอบครัวและเด็กในด้านสุขภาพอนามัย โภชนาการ และการส่งเสริมพัฒนาการ การเยี่ยมบ้านเด็ก การสร้างช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างการศึกษาในระดับอนุบาลกับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเข้าสู่สถานศึกษา การสื่อสารกับผู้ปกครองในช่องทางต่างๆที่เหมาะสม การขออาสาสมัครผู้ปกครองที่มีความสามารถหลากหลาย มีเวลา หรือต้องการช่วยเหลือสนับสนุนในการทำกิจกรรมต่างๆการสนับสนุน การเรียนรู้ของเด็กที่บ้านที่เชื่อมต่อกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การสร้างความร่วมมือให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การให้บริการและ

สนับสนุนตลอดจนการเป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก โดยการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความไว้วางใจ ความเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งการร่วมรับผิดชอบ สำหรับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีคุณภาพ

11. แนวคิดเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจกิจพอเพียง ความเป็นไทย และความหลากหลาย

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ส่งผลต่อวิถีชีวิตและการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเด็กสู่ออนาคต อย่างไรก็ตาม เด็กเมื่อเกิดมาจะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งไม่เพียงแต่จะได้รับอิทธิพลจากการปฏิบัติแบบดั้งเดิมตามประเพณี มรดก และการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษแล้ว ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ ค่านิยม และความเชื่อของบุคคลในครอบครัวและชุมชนของแต่ละที่ด้วย โดยบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมรอบตัวเด็กมีอิทธิพลต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาและเกิดการเรียนรู้และดำเนินชีวิตอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่นมีความสุข เป็นการเตรียมเด็กไปสู่สังคมในอนาคตกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความหลากหลายทางความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงความเป็นไทยที่มีมรดกทางวัฒนธรรมทั้งในด้านภาษา มารยาท คุณธรรมจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม และที่สำคัญคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจกิจพอเพียงที่เป็นหลักคิดในการดำเนินชีวิตที่เน้นความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน การใช้ความรู้ควบคู่คุณธรรมโดยในการจัดการศึกษาต้องมีการคำนึงถึงทั้งด้านเชื้อชาติ ศาสนา เศรษฐกิจสถานะ เพศ วัย ความต้องการพิเศษที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสามารถพัฒนาให้เด็กมีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ในแนวคิดและความหลากหลายเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรอบด้าน โดยสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอัตลักษณ์ มีการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมที่สร้างความเชื่อมโยงกับสังคม วัฒนธรรม ความเป็นไทยและความหลากหลาย

จากแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่สำคัญเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่มีความสัมพันธ์ และพัฒนาต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมอง ซึ่งสมองหากได้รับการกระตุ้นจะมีความสามารถในการเรียนรู้ และจดจำได้มากขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ที่ยืดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กในสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียนรู้และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีความหมายเป็นหัวใจสำคัญ

ของการจัดประสบการณ์ให้เด็กและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจกิจพอเพียง ความเป็นไทยและความหลากหลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนา ศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

4. แนวคิดการบริหารหลักสูตรปฐมวัย

4.1 ความหมายของการบริหารหลักสูตร

ชวลิต ชูกำแหง (2551 : 65) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรหมายถึงการนำกระบวนการ บริหารมาใช้ในขั้นตอนวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรมาใช้ การประเมินหลักสูตรให้มี ประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรโดยอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเป็นการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหาร กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมี ประสิทธิภาพมากที่สุด ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน การบริหารหลักสูตรนั้น เป็นระบบของหลักสูตร ซึ่งจะต้องบริหารอย่างเป็น ระบบและรวมถึงกระบวนการเรียนการสอนด้วย ส่วน รัฐ ฎูวิระ (2546 : 186-187) กล่าวว่าระบบการ บริหารหลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบและกระบวนการหลายๆ กระบวนการด้วยกันดังต่อไปนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเอกสารหลักสูตร ต่างๆ ตั้งแต่การตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม รูปแบบ โครงสร้าง เนื้อหาวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน

2. การเตรียมบุคลากรในโรงเรียน เป็นงานที่มีความสำคัญ ควรจะได้มีการให้ความรู้ หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงเจตนาหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดการ กิจกรรม การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น การเตรียมบุคลากรเพื่อการ ใช้หลักสูตรนี้จะต้องมีความสำคัญ และเป็นภาระหนักมาก ถ้าหากหลักสูตรที่จัดทำขึ้นมาใหม่นั้นเป็น หลักสูตร ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิมโดยสิ้นเชิง แต่ถ้าหากเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยการ ปรับปรุงแก้ไขเพียงบางส่วนภารกิจเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรก็จะต้องมีความยุ่งยากซับซ้อนเท่าใดนัก

3. การจัดครูผู้สอน ได้แก่ การจัดครูประจำชั้น เป็นการ จัดที่ทำมานานคู่กับการจัด กลุ่มนักเรียนแบบมีชั้น โดยปกติการบรรจุครูจะยึดเกณฑ์ให้พอดีกับจำนวนชั้น และในแต่ละชั้นจะ กำหนดจำนวนนักเรียนไว้ด้วย

4. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็น การเตรียม ความพร้อมหลายๆอย่าง เช่น ด้านบุคลากร การประชุมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่ การจัดสรรงบประมาณและเงินบำรุง การศึกษา ควรตกลงให้เรียบร้อยในแต่ละภาคการศึกษา สถานที่ฝึกงาน การจัดตารางสอน การ ปฐมนิเทศนักเรียน รวมทั้งการจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร

5. การประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักสูตร ควรมีการประเมินผลเกี่ยวกับ หลักสูตร วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อจะพิจารณาว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ เพื่อจะได้ใช้ในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

4.2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย ผู้ดูแลเด็กหรือพี่เลี้ยงเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น
2. เตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาถึงการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย การจัดเตรียมงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น อาคารสถานที่ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอและมีความปลอดภัย
3. ส่งเสริมสนับสนุนการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เช่น การจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยและแนวทางการจัดประสบการณ์ รวมถึงข้อมูลสารสนเทศอื่นๆ ที่จำเป็น เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำหลักสูตรไปใช้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กอย่างรอบด้านได้เหมาะสมกับวัย และมีประสิทธิภาพ
4. นิเทศติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง มีการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และนำผลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ
5. ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำข้อมูลจากการรายงานผลมาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4.3 บทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร

บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จก็คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กระจายอำนาจจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ การบริหารจัดการ และการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการนำหลักสูตรแกนกลางในระดับชาติไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา จึงต้องได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม และร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยที่การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นความสำคัญในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยน พฤติกรรม มีเป้าหมายที่การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเรียนให้มี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข โดยมีบทบาทในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ ได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูป การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีบทบาท ดังนี้

(1.1) จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา

(1.2) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา 2565

(1.3) ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

(1.4) สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษามีความรู้และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

(1.5) มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ

(1.6) จัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง พัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2) ครูผู้สอน มีบทบาทโดยตรงในการร่วมพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนรู้ ครูในยุคปฏิรูป การศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนจากการเป็นผู้สอน เป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการชี้แนวทางการนำความรู้จากแหล่งต่างๆ มาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ ทำให้ผู้เรียนรู้วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูล มีทักษะในการใช้สื่อ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการสืบค้นข้อมูลมา ใช้ได้สะดวก วิธีการที่ครูสามารถทำได้ในฐานะผู้เอื้ออำนวยความสะดวกที่ดี เช่น ให้โอกาสผู้เรียนเข้าไปใช้บริการสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดของโรงเรียน บอกแหล่งที่มาของข้อมูลให้ผู้เรียนที่สนใจสามารถ สืบค้นได้จากซีดีรอม หรือจากโฮมเพจในอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ ครูยังต้องปรับบทบาทจากการเป็นผู้ป้อนข้อมูล เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา โดยครูจะต้องตระหนักเสมอว่า ตนเองไม่ใช่ผู้กำหนด ความรู้ แต่เป็นผู้สอนแก่นความรู้ในวิชาที่สอน และแนะวิธีการคิด ให้กรอบในการวิเคราะห์เนื้อหา วิชาการ แนะนำการพิจารณาข้อมูลที่จะเลือกนำมาใช้แนะนำเรื่องต่างๆ ไปที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ของผู้เรียนด้วย เช่น ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การพัฒนาบุคลิกภาพ มารยาท การ ป้องกันตนเองจากภัยอันตรายต่างๆในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ครู ไม่เพียงแต่จะมีบทบาท หน้าที่ในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น แต่ครูยังต้องมีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, น.16)

(2.1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจกระจ่าง

(2.2) ศึกษาหลักการ วิธีการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

(2.3) ร่วมวางแผน และร่วมพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

(2.4) ตรวจสอบความสอดคล้องสัมพันธ์กันของสาระที่จัดทำขึ้นตามสภาพปัญหา

ความต้องการของชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาและมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2.5) วางแผนการจัดการเรียนการสอนตามขอบข่ายเนื้อหาสาระ มาตรฐานสัดส่วนของเวลา และหน่วยการเรียนรู้

3) ผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการกำหนดจุดหมายของการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตรทุกหลักสูตรพัฒนาขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนจึงควรมีส่วนแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลที่สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนให้ผู้รับผิดชอบพัฒนาหลักสูตรได้ทราบ และเนื่องจากผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรง ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุขได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนจากการเป็นผู้รับมาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตนเอง บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

(3.1) มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครองและครู วางแผนการเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง

(3.2) มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และบริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ

(3.3) ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

(3.4) มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

(3.5) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนโดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

4) ผู้ปกครอง การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เปิดโอกาสให้บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 24) ฉะนั้น บิดา มารดาและผู้ปกครองจะต้องปรับเปลี่ยนความคิดในการฝากบุตรหลานไว้ในความดูแลของครูมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้ปกครองควรจะมีบทบาท ดังนี้

(4.1) กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน

(4.2) มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา

(4.3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

(4.4) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน

(4.5) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม

(4.6) ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ประสานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

(4.7) พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำครอบครัวไปสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้

(4.8) มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5) ชุมชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น และร่วมกับสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมีบทบาทดังนี้

(5.1) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา

(5.2) มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม

(5.3) เป็นแหล่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

(5.4) ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา

(5.5) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

5. แนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่พหุวัฒนธรรม

5.1 ความหมายการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายการศึกษาพหุวัฒนธรรมไว้ว่า หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระและความคิด ความเชื่อของกลุ่มชนที่มีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม แม้ว่าในสังคมชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ไม่มีชนกลุ่มน้อยหรือผู้พูดภาษาถิ่น แต่หลักสูตรและการสอนความเชื่อมโยงถึงความรู้และความสัมพันธ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนพื้นถิ่น เช่น ประเพณี ภาษาความเชื่อ การทำมาหากิน และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจต่อกันและอยู่ร่วมกันอย่างสันติก็ยังคงมีความจำเป็นอยู่

การจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) หมายถึงกระบวนการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาจะต้องช่วยให้เด็ก เยาวชน ประชาชนเข้าใจ ไม่รังเกียจ และยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของความเป็นชนกลุ่มน้อย ด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ลัทธิความเชื่อ ความเป็นอยู่ เพศ(โดยเฉพาะสตรีในบางประเทศ) ที่อาจจะไม่ได้รับความเท่าเทียมกันในบางเรื่อง ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องหาวิธีการให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป เข้าใจ และค่อย ๆ ซึมซับ ยอมรับความแตกต่างดังกล่าว สถานศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมสร้างความเข้าใจดังกล่าวนี้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนของชนกลุ่มน้อยได้แสดงออก เพื่อให้เด็กกลุ่มใหญ่ได้เรียนรู้ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อที่มีหลากหลาย ถือเป็นโอกาสให้การศึกษามีมุมมองกว้างขวาง แตกต่างไปจากเดิมที่เน้นวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของกลุ่มประชาชนกลุ่มใหญ่ แต่เพียงอย่างเดียว

5.2 ความเป็นมาและความสำคัญของการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่พหุวัฒนธรรม

พหุวัฒนธรรม ได้รับความสนใจมากขึ้นจนเห็นได้ชัด ในช่วง พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปบางประเทศ สืบเนื่องจากการรับประชากรจำนวนมากจากประเทศอื่นให้สามารถย้ายถิ่นฐานอย่างถาวร ประชากรที่อพยพย้ายถิ่นดังกล่าวต้องเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตภายใต้เงื่อนไขทางกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติใหม่ แต่ประชากรกลุ่มดังกล่าวก็มีได้ทอดทิ้ง ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนาเดิม แม้ระยะแรก ๆ ประชากรเจ้าของประเทศ จะไม่ยอมรับเชื้อชาติ และวัฒนธรรมอื่น แต่ต่อมาเมื่อมีการให้การศึกษาในเรื่องสิทธิของมนุษย์ชน (Human Rights) ของแต่ละบุคคลมากขึ้น ประชากรผู้อพยพย้ายถิ่นก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น ทำให้เรื่องของพหุวัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ไม่เพียงแต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาและในทวีปยุโรปเท่านั้น แต่รวมไปถึงประเทศต่าง ๆ ทุกทวีปทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่า แทบทุกประเทศในโลกจะประกอบด้วยชนที่อยู่ดั้งเดิม ชนกลุ่มน้อยและหรือกลุ่มอพยพย้ายถิ่นที่มีภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา และความเป็นอยู่ต่างกัน ประกอบอาชีพ อยู่อาศัย และเป็นพลเมืองของอีกประเทศหนึ่งเป็นการถาวร อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข และถึงแม้จะอยู่ห่างไกลกันจากที่อยู่อาศัยเดิม แต่ก็ยังสามารถเดินทางไปเยี่ยมกันหรือส่งข่าวถึงกันโดยสะดวก

ประเทศไทยมีกลุ่มประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีสถานะเชิงพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะจังหวัดที่มีชนกลุ่มน้อยอยู่อาศัย หรือจังหวัดที่เป็นเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคใต้ รวมทั้งจังหวัดในเขตภาคกลาง นอกจากนั้นในพื้นที่เขตเมืองใหญ่ ที่เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งทุนหรือร่วมทุน จากบริษัทหรือกลุ่มบุคคลจากต่างประเทศ ก็จะมีประชากรกลุ่มหนึ่งเป็นชาวต่างประเทศที่มีภาษา วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่แตกต่างจากคนไทย พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ที่เป็นลักษณะพหุวัฒนธรรมดังกล่าว การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชนเข้าใจ ยอมรับความแตกต่างของเด็กและเยาวชนต่างวัฒนธรรม เคารพสิทธิของแต่ละบุคคล กำหนดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเสริมสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันไม่กีดกันกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เป็นชนกลุ่มน้อย

5.3 เป้าหมายของพหุวัฒนธรรมศึกษา

เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นการยอมรับความแตกต่าง ทางภาษา ขนบประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวิถีชีวิต บนพื้นฐานของการยอมรับสิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของแต่ละบุคคล โดยให้โอกาสชนกลุ่มน้อยซึ่งมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน ได้รับการพัฒนาทุกด้าน เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม ซึ่งในท้ายที่สุดการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยนำไปสู่ความเป็นสังคมที่มีความสมบูรณ์ มีคุณค่าและความสวยงามบนความแตกต่าง หลากหลาย มีศักยภาพ และสามารถนำความแตกต่างมาสร้างความเจริญก้าวหน้า ได้อย่างยั่งยืนแน่นอน

5.4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม

ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม เป็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกันระหว่าง ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมอย่างสิ้นเชิง จึงเป็น การยากที่ผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาให้ชุมชนสามารถอยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่าง

มีความสุข และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในโรงเรียนซึ่งเป็น หลักให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการยอมรับความแตกต่าง และการเปลี่ยนแปลง จึงถือเป็นบทบาทของ ผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษาที่ต้องใช้หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มาใช้ในการบริหาร สถานศึกษา ประกอบด้วย ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับในความ หลากหลายของอัตลักษณ์ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม

แนวคิดภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ถือเป็นแนวคิดที่บ่งบอกกระบวนการ คุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการทำงาน เพื่อให้งานดำเนินไปได้อย่างลุล่วงตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยให้ความสำคัญกับการทำให้คนที่มีมาจากหลากหลายวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และลักษณะเฉพาะอื่น ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมทั้ง สามารถทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นนกร มังคละศิริ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารมีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริม พหุวัฒนธรรมศึกษาให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน โดยเฉพาะบทบาทต่อครูผู้สอน ผู้บริหารจะต้องมั่นใจ ว่าครูผู้สอนได้ตระหนักในหน้าที่และคำนึงถึงวิธีการส่งเสริมพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยเฉพาะประเด็น ต่อไปนี้

1. กลยุทธ์การเข้าถึง ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ครูวางแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบททาง วัฒนธรรม ประเมินค่าการเรียนรู้โดยพิจารณาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความสามารถ เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนและร่วมประเมินค่าความรู้ ทักษะ และพรสวรรค์ของผู้อื่น และใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือในสภาพของการเรียนรู้ที่มีความเป็นประชาธิปไตย และไม่มีการแข่งขัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการบรรลุข้อตกลงโดยการเจรจา

2. กลยุทธ์ความเข้าใจอย่างมีวิจาร์ณญาณ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูใช้ประสบการณ์ของนักเรียนเป็นจุดเริ่มต้น ในการตรวจสอบและยินยอมให้นักเรียนได้นิยามวัฒนธรรมด้วยภาษาของเขาเอง ให้นักเรียน ได้มีการพัฒนาการสนทนากับครอบครัวและสมาชิกคนอื่น ๆ ในเรื่องการปฏิบัติ ความคิด หรือ ความสัมพันธ์ที่มีในวัฒนธรรม และใช้กิจกรรมแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม รวมถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความเชื่อหรือการปฏิบัติในวัฒนธรรมของตน

3. กลยุทธ์การส่งเสริมวัฒนธรรม ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูมีการสนทนาข้ามวัฒนธรรมทั้งในชั้นเรียนและในโรงเรียนอาจมีการเชิญสมาชิกของกลุ่มวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนมุมมองและเรื่องราว รวมถึง การสร้างความเข้าใจว่าไม่มีบุคคลใดเป็นเจ้าของวัฒนธรรมทั้งหมด ควรหลีกเลี่ยงทัศนคติตายตัว และ ระวังไว้เสมอถึงอันตรายของทัศนคติตายตัวที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรม

ยศวัตติ์ คำทรัพย์ (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความจำเป็นและ เป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศขององค์กร การอยู่ร่วมกันของผู้เรียนและบุคลากรที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งภาวะผู้นำในพหุวัฒนธรรมจะเข้าใจความแตกต่างของค่านิยม ตลอดจน

มีความเข้าใจถึงบริบทของวัฒนธรรมที่แตกต่าง รวมทั้งให้อิสระและให้ความเคารพต่อกัน ซึ่งเป็นการลดช่องว่างด้านวัฒนธรรม จะทำให้ส่งผลดีต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความเข้าใจ และการยอมรับในความแตกต่าง

Riehl (2000 อ้างถึงใน นนกร มังคละศิริ , 2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออกถึงความสามารถ ทางด้านผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม โดยมีความพร้อมในการจัดการศึกษาที่มีกรอบแนวคิด 3 ประเด็นหลัก ต่อไปนี้

1. ต้องส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม

2. ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทที่ชัดเจนต่อการเรียนการสอนภายในโรงเรียน โดยมีบทบาทในการส่งเสริม อำนาจการ หรือเป็นตัวเร่งในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา ต้องแสดงบทบาทที่ชัดเจนในการแสดงออกถึงศักยภาพด้านภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน มีความตระหนักต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นจริง รวมทั้งตระหนักต่อรูปแบบ การประเมินผลที่มีความเหมาะสมต่อผู้เรียน

3. ต้องสามารถเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยดึงผู้ปกครองเข้ามามี ส่วนร่วมเพื่อช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ต้องกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในการบริการชุมชนและสังคม (2009 อ้างถึงใน อารีชัน มาหามะ, 2562) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมต้องมีการส่งเสริม ความหลากหลาย โดยผู้นำต้องส่งเสริมให้ประชาคมในชุมชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา มีการเปิดกว้างเกี่ยวกับแนวความคิดเพื่อให้ผู้คนมีปฏิสัมพันธ์และแบ่งปันระหว่างกัน เพื่อความเป็นประชาคมที่ดีและพร้อมที่จะยอมรับความเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกาภิวัตน์ และเพื่อให้ ผู้นำเกิดภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในประเด็นต่อไปนี้

1. การเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมนั้นจะต้องมี ความเข้าใจความเป็นไปในองค์กร และมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมต่าง ๆ

2. การให้ความสำคัญกับส่วนรวมมากกว่าส่วนบุคคล คือต้องให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์มีความถ่อมตน เคารพนับถือผู้อื่น และเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

3. ต้องมีความใจกว้าง ไม่เห็นแก่ตัว การอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกัน การเป็นบุคคลที่ใจกว้างถือเป็นศีลธรรมข้อสำคัญ และการทำงานร่วมกันในองค์กรต้องมีการแบ่งปัน และแลกเปลี่ยนความรู้ต่อกัน

4. การสร้างภาวะผู้นำแบบแนวราบ นั่นคือภาวะผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรมจะต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าทุกคนสามารถแสดงบทบาท ความสามารถในการนำ ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา

5. ผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมต้องสามารถช่วยให้สมาชิกขององค์การทำงานได้ดียิ่งขึ้นบนพื้นฐานของความแตกต่างของสมาชิก โดยจะต้องสร้างให้เกิดการยอมรับต่อกันเพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพงาน ให้งาน มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพื่อผลประโยชน์ขององค์การ ผู้นำจะต้องสร้างให้เกิดฉันทามติร่วมกัน และต้อง

สามารถบูรณาการประเด็นต่าง ๆ ให้ลงตัวจะทำให้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานขององค์กร ให้องค์กรมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

6. การลดความขัดแย้งเพื่อสัมพันธ์ภาพขององค์กร สมาชิกในองค์กร การเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวที่มาอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง จึงอาจมีบ่อยครั้งที่ความแตกต่างทางความคิดจนนำไปสู่ความขัดแย้ง ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจะต้องสามารถลดหรือ ขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในองค์กร แนวทางหนึ่งที่ผู้นำสามารถกระทำได้คือการชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวสมาชิกจะต้องหาแนวทางร่วมกันเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

7. การส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นจิตวิญญาณ เป็นหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ผู้นำในสังคมพหุวัฒนธรรมต้องกระทำ โดยต้องสร้างให้สมาชิกปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของค่านิยมร่วมขององค์กรมุ่งทำงานด้วยใจ และผู้นำจะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็น สร้างบรรยากาศของการสนทนาที่มุ่งเน้นถึงจิตวิญญาณการทำงานเพื่อองค์กร โดยเน้นความสุขในการทำงาน

8. ผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจะต้องเน้นย้ำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นถึงความสำคัญ ของวิสัยทัศน์องค์กรภายใต้การทำงานร่วมกันของผู้คนที่มาจากพื้นฐานทางสังคมที่มีความแตกต่าง กัน โดยผู้นำจะต้องเน้นย้ำให้ผู้ตามเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ขององค์กร วิสัยทัศน์ของชุมชน โดยการเสวนา การสื่อสารพูดคุย และพร้อมที่จะตอบรับความคิดเห็นใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งหากผู้ตาม มีความเข้าใจในวิสัยทัศน์ขององค์กรจะส่งผลให้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน กล้าที่จะเสี่ยงและทุ่มเท หรือเสียสละในการทำงานเพื่อองค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นผู้นำที่แสดงออกถึงความสามารถด้านพหุวัฒนธรรม มีตระหนักต่อความหลากหลายส่งเสริม สนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษาบนพื้นฐานของความหลากหลาย มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้คนหรือชุมชนที่มีความหลากหลาย ลดช่องว่างทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างครูและผู้เรียนหรือบุคคลที่มีความแตกต่างให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างนั้นได้ โดยผู้วิจัยจะใช้กรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ของเอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ซึ่งได้กล่าวไว้ 5 ด้าน ได้แก่

1. การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมศึกษา
2. การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่
3. การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน
5. การพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา

การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหวต่อพหุวัฒนธรรมการศึกษา

นนกร มังคละศิริ (2560) กล่าวว่า การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เป็นลักษณะของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม โดยผู้บริหารมีความเข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง เข้าใจวัฒนธรรมทางวิชาชีพ เข้าใจวัฒนธรรมทางเชื้อชาติ เข้าใจวัฒนธรรมช่วงชั้นอายุ เข้าใจ วัฒนธรรมทางศาสนา เข้าใจ

วัฒนธรรมย่อยทางเพศ มีข้อมูลวัฒนธรรมองค์กรและข้อมูลวัฒนธรรม ของชาติอื่นที่ถูกต้อง หลีกเลี่ยง การประทุพผิตทางวัฒนธรรมและจัดการกับความหลากหลายทาง วัฒนธรรมได้

นันธิดา จันทรางศุ (2560) กล่าวว่า การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการยอมรับในคุณค่าของความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน จะทำอย่างไรให้เด็กและเยาวชนเห็น ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ที่มีความต่างทางวัฒนธรรม มีความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) มีความเข้าใจ (Understanding) มีความอดกลั้นต่อความแตกต่างหลากหลาย (Tolerance) รวมไปถึง มีความไวทางวัฒนธรรม (Cultural Sensitivity) ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การเคารพในความเป็นมนุษย์ ที่มีความแตกต่าง การยอมรับและอยู่ร่วมกันในพื้นที่แห่งความหลากหลายทางความคิดและ การดำรงชีวิต (Livelihood) ประเด็นเหล่านี้มาเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะ การอยู่ร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้ทางหนึ่ง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างความตระหนักและความอ่อนไหว ต่อพหุวัฒนธรรม ศึกษา หมายถึง ผู้บริหารเข้าใจ ยอมรับ ให้ความสำคัญ เคารพ ตระหนักและเห็น คุณค่าทาง วัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้งทางด้านความเชื่อ ค่านิยม เชื้อชาติ เพศ ศาสนา และอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับ ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมในพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา ที่เป็นลักษณะเฉพาะสังกัด สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในการบริหารจัดการโรงเรียนนาร่อง แสดงถึงการมี ศักยภาพใน การส่งเสริม การจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมทางการศึกษา และการจัดโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อ การจัดการศึกษาทางด้านพหุวัฒนธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาบุคคล ชุมชนให้มีความรู้เกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

ยศวดี ดำทรัพย์ (2560) กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษาพหุวัฒนธรรมเพื่อให้การเรียน การสอนมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ผู้บริหารและครูจะต้องวางแผนเพื่อสร้าง ความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรทั้งในระดับชาติและระดับโรงเรียน โดยในระดับชาตินั้นต้องมีการ กำหนดประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ นโยบาย บุคลากรของโรงเรียน หลักสูตร ความร่วมมือ ของผู้ปกครอง กลยุทธ์การสอน สื่อการสอน และการติดตามตรวจสอบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบาย จะต้องสนับสนุนความหลากหลายทางวัฒนธรรม จุดประสงค์ของนโยบายควร ประกอบไปด้วยการให้สิทธิทางกฎหมาย การศึกษาพหุวัฒนธรรม การอำนวยความสะดวกในการ สร้างโปรแกรมและการฝึกหัด การส่งเสริมความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม และการให้โอกาสทาง การศึกษาที่เท่าเทียมกัน รวมถึงการสื่อสารกับผู้ปกครองและ ประชาชนว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม มีความสำคัญในสังคมปัจจุบัน โดยนโยบายควรประกอบไป ด้วยคำชี้แจงสำหรับการศึกษา พหุวัฒนธรรม และแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและ ประยุกต์ใช้กับแผนการศึกษา พหุวัฒนธรรม

2. บุคลากรของโรงเรียน บุคลากรทุกคนในโรงเรียนจะต้องแสดงถึงความแตกต่างทางชนชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดทัศนคติเชิงบวกต่อความต่างต่างนั้น ทั้งความแตกต่างในเรื่องกลุ่ม ชนชาติ และ ศาสนา นักเรียนจะต้องได้เห็นถึงการที่ผู้บริหาร ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่มีภูมิหลังทาง

วัฒนธรรมและชนชาติที่แตกต่างกันสามารถที่จะทำงานร่วมกันได้ จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจว่าการอยู่ในสังคมต้องมีการเคารพผู้ที่มาจากต่างกลุ่ม ซึ่งความเชื่อของนักเรียนมักได้รับอิทธิพลมาจาก ประสบการณ์ตรงของนักเรียนที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

3. หลักสูตร ด้านของหลักสูตร แนวคิด ประสบการณ์ และประเด็นปัญหาต่าง ๆ จากทัศนคติ และ มุมมองเรื่องกลุ่มชนต้องรวมอยู่ในตัวหลักสูตรของโรงเรียน โดยหลักสูตรจะต้องแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและวิธีการดำเนินการในสังคมที่มีต่อการศึกษาพหุวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีการปรับแนวคิดของหลักสูตร โดยการทำให้เนื้อหาชนกลุ่มน้อยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ไม่ใช่เพียงเป็นส่วนเสริมของหลักสูตร บทบาทของครูถือได้ว่ามีความสำคัญในการใช้หลักสูตรพหุวัฒนธรรม ครูจะมี อิทธิพลมากกว่าหลักสูตร เนื่องจากค่านิยม ทัศนคติ และรูปแบบของการสอน จึงเป็นเหตุผลว่าการ สร้างหลักสูตรไม่ใช่เรื่องง่าย และสื่อการสอนพหุวัฒนธรรมจะไม่มีประสิทธิภาพหากครูที่นำไปใช้ขาด ความรู้ในเรื่องการศึกษาพหุวัฒนธรรม หรือถูกนำไปใช้โดยใครก็ตามที่ไม่มีทัศนคติเชิงบวกต่อความแตกต่างของชนชาติ กลุ่มชน ศาสนาและวัฒนธรรม ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาที่งานบุคลากรอย่าง ต่อเนื่อง

4. ความร่วมมือของผู้ปกครอง การช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางการศึกษาและเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพจะเป็นเรื่องยากหากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน การได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองถือ เป็นงานท้าทาย เนื่องจากในปัจจุบันจำนวนของผู้ปกครองที่ทำงานนอกบ้านมีมากขึ้น และส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจในการเรียนของลูกหลานของตนมากนัก โรงเรียนจึงต้องพยายามพิจารณาแนวทาง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และมีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมากขึ้น เพราะถือเป็นหน้าที่หลัก ของโรงเรียนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและการได้รับการต่อบริการมีส่วนร่วมจากภายนอก

5. กลยุทธ์การสอน ครูจะต้องมีความชำนาญในการใช้หลักสูตรการศึกษาพหุวัฒนธรรมใน ส่วนของกลยุทธ์ การสอนความร่วมมือและการปฏิสัมพันธ์ในหลักสูตรการศึกษาพหุวัฒนธรรม นักเรียนจะต้อง ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการแสดงออกถึงความรู้สึก และอารมณ์ของการมีส่วนร่วมในการสนทนา และการทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ครูที่สอนโดยวิธีการสั่งถือเป็นจุดอ่อนในการสอน ซึ่งจะ เห็นได้ว่าเมื่อมีการสอนเรื่องพหุวัฒนธรรม ความหลากหลายจะถือว่าเป็นเรื่องที่มีค่าและเป็นส่วน ที่สำคัญของเนื้อหา

6. สื่อการสอน สื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องมีความสอดคล้องกับประสบการณ์ด้าน กลุ่มชนศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้

7. การติดตามตรวจสอบ การศึกษาพหุวัฒนธรรมจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ แผนการประเมินการติดตามและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ สามารถจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมนั้นสามารถบรรลุผลได้จริง โดยการศึกษาพหุวัฒนธรรมถือเป็น ความรับผิดชอบร่วมของโรงเรียนและทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องภายในโรงเรียน โปรแกรมการประเมินที่ สร้างจากแนวคิดที่ดีและมีประสิทธิภาพจะทำให้ได้รับผลการต่อรับ และสามารถกำหนด ได้ว่ามาตรฐานทาง พหุวัฒนธรรมที่จะสามารถตอบสนองแนวทางของโรงเรียน การติดตามดูแล และ การพัฒนาของพหุวัฒนธรรมได้หรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ หมายถึง การจัดการศึกษาที่บูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความ ต้องการของผู้เรียน ทั้งประเพณี ศาสนา และอื่น ๆ โดยผู้บริหารเป็นผู้นำภาวะทางพหุวัฒนธรรม ในบริบทของพื้นที่นวัตกรรม และเกิดความเท่าเทียมกันในการจัดการศึกษา

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) กล่าวว่า ประโยชน์และความจำเป็นของการสร้าง ความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มี 3 ประการ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน เนื่องจากโรงเรียนกับชุมชนนั้นเป็นสิ่งที่อยู่คู่กัน โครงสร้างของสังคมในปัจจุบันการมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันย่อมช่วยให้ทั้งสององค์กรอยู่ร่วมกันอย่าง มีความสุขและเอื้อประโยชน์ ซึ่งกันและกัน

2. ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื่องจากโรงเรียนและชุมชนต่างมีบทบาทหน้าที่ของตน และ ต่างจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทำให้บางครั้งอาจเกิดความขัดแย้งขึ้น การสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างกัน ย่อมช่วย ให้แก้ปัญหาความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม และเป็นประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย

3. ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วม ปัจจุบันโรงเรียนต้องการการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างมาก และ ไม่เพียงแต่การมีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนด้านทรัพยากรดังเช่นในอดีตเท่านั้น แต่ปัจจุบันโรงเรียน ต้องการให้ตัวแทน ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งในด้านของการวางแผน การพัฒนา หลักสูตร การร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียน และการบอกความต้องการของชุมชน เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน ชุมชน ต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนด้านวิชาการ โดยโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการของชุมชน เป็น ศูนย์ประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานอื่น รวมถึงการให้บริการสถานที่และวัสดุแก่ชุมชน ดังนั้น การมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนย่อมช่วยให้ทั้งสององค์กรมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนซึ่งกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นันทิดา จันทรางศุ (2560) กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของการขับเคลื่อน กระบวนการ เรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในมิติความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การใช้องค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมของชุมชนเป็นทุนในการจัดการเรียนรู้
2. เครื่องมือและกระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน
3. การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อมในการหนุนเสริมการพัฒนา ศักยภาพ ของเด็กผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

4. ความเหมาะสมในเรื่องคุณสมบัติการเข้าร่วม ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและ เยาวชน ตลอดจนการวางบทบาทหน้าที่และความพร้อมของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นความรู้สำคัญสำหรับการถ่ายทอดและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง ซึ่งสิ่งที่สำคัญ ชุมชนควรเป็นผู้ริเริ่ม ในการรวบรวมข้อมูลและการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลที่จะนำมาใช้ใน การจัดการเรียนรู้ให้กับ เด็กและเยาวชนของตนผ่านกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ที่ชุมชนร่วมกัน ออกแบบ จะทำให้การ ดำเนินงานเกิดผลได้ตรงประเด็น อย่างในกรณีการคัดเลือกประเด็นความ หลากหลายทางวัฒนธรรม ในพุทธมณฑลเพื่อผลิตสารคดี ทั้ง 6 เรื่องมานำเสนอ เป็นความต้องการ ร่วมกันของชุมชนเพื่อ

สะท้อนและส่งต่อข้อมูลให้ผู้เข้าร่วมโครงการเรียนรู้ต่อคนในชุมชนที่ไม่ได้เข้าร่วม โครงการและสามารถหยิบยืมชุดสารคดีไปใช้ในการถ่ายทอดและ ขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องทั้ง กิจกรรมในโรงเรียนหรือกิจกรรมในชุมชนต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ การประสานความร่วมมือที่ดีต่อกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง และส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน ในพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา ที่เป็นลักษณะเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกล โดยผู้บริหารมีการบริหารจัดการโรงเรียนนาร่อง แสดงถึงการมีศักยภาพในการส่งเสริม การจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมทางการศึกษา และการจัดโครงสร้างองค์กร ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางด้านพหุวัฒนธรรม การส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณและการพัฒนาบุคคล เพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนของชุมชน

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานกับภาคีทุกภาคส่วน

งานสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น คือสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูออก เยี่ยมครอบครัวของนักเรียนเพราะสถานศึกษา มีการดำเนินงานหรือการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาที่ เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดี โดยจัดให้มี กิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กร ต่าง ๆ โดยเฉพาะงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและ เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากร หลัก ในการดำเนินการ และมีการ ประสานความร่วมมือกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือหมายรวมถึงการส่งเสริม การป้องกันและการ แก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเป็น เครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการ ดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มี คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด กิจกรรม ดังกล่าวเป็นกิจกรรม ที่สถานศึกษา ต้องสนับสนุนนักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษ แก้ไขปัญหา นักเรียนที่เรียนอ่อนแก้ปัญหานักเรียน ยากจน ขาดแคลน และมีการทำประกันอุบัติเหตุ ครูประจำชั้น จะต้องดูแลรับผิดชอบนักเรียนใน ปกครองที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาให้ออกไปเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อประสานความ เข้าใจอันดีงามระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวของนักเรียน การออกเยี่ยมเยียนบ้านนี้เพื่อแจ้งผลการ เรียนและความประพฤติของนักเรียนในขณะที่อยู่ใน สถานศึกษา เพื่อรับทราบพฤติกรรมของนักเรียน ในขณะที่อยู่ที่บ้านจากผู้ปกครอง ตลอดจนศึกษา สภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนเพื่อช่วยเหลือด้าน การให้ทุนการศึกษาและสิ่งอื่น ๆ ที่สถานศึกษา จะดำเนินการช่วยเหลือได้ทันเวลาเพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนลาออกกลางคัน

การพัฒนาวิชาชีพตนเอง ครู และบุคลากรทางการศึกษา

รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพที่จะช่วยให้ครูสามารถ รู้ช่องว่างหรือจุดที่ตัวเอง ต้องปรับปรุงแก้ไข และเข้าใจความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และครูจะ ได้รู้วิธีวิธีการสอน หลักสูตร สื่อการเรียน การสอนอะไรที่ตรงตามความต้องการ หรือช่วยปรับปรุงและ พัฒนาการเรียน การสอนให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน และเป็นการเปรียบเทียบผล การทำงานที่ส่งผลต่อผู้เรียน ที่ได้จากการ

สอบถามความคิดเห็น วิธีการ สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และผู้ร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาเปรียบเทียบ บสื่อการเรียน การสอน และวิธีการสอนที่สามารถตรวจสอบ การเรียนรู้ของผู้เรียน และช่วยให้ครูสามารถเลือก หลักสูตร พัฒนาหลักสูตร กลยุทธ์การเรียนการสอน และการประเมินผลที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียน มากยิ่งขึ้น

6. การวิจัยปฏิบัติการ

6.1 ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการศึกษาและการวิจัยที่ มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องอาจเป็นพนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณี นั้น ๆ ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการคือการดำเนินการในกระบวนการการศึกษาและวิจัยที่ มุ่งเน้นทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยตรง การวิจัยนี้ไม่ใช่เพียงการศึกษา ความเป็นจริงในกรณีที่เกิดขึ้น แต่มุ่งเน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในปัญหา และแก้ไขด้วยการกระทำที่ตรงต่อประเด็นในสถานการณ์นั้น ๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการในองค์กร อาจมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาในกระบวนการการทำงานหรือการดำเนินงาน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการ ทำงานมีส่วนร่วมในการวิจัย และร่วมมือกันในการหาทางแก้ไขปัญหา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน ชุมชนอาจมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาทางสังคมหรือการพัฒนาชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวิจัย และทำงานร่วมกันในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อที่อยู่อาศัย ด้วยลักษณะการ ดำเนินงานที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความหมายที่สำคัญในการนำความรู้และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาในสถานการณ์ต่าง ๆ

6.2 กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Process) เป็นกระบวนการ ที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์จริง ๆ โดยให้ความสำคัญในการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและ การทำงานร่วมกันในกระบวนการวิจัย กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการมักเป็นรูปแบบแบบ วงจรหรือกลุ่ม ๆ ที่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

1. การระบุปัญหา: การเริ่มต้นด้วยการระบุปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการแก้ไขใน สถานการณ์ ซึ่งอาจมาจากปัญหาที่องค์กรหรือชุมชนต้องการแก้ไข หรือความต้องการในการปรับปรุง และพัฒนา

2. การวางแผน: นำเสนอแผนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา โดยประกอบด้วย ขั้นตอนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และกำหนดเวลาที่ต้องการในแต่ละขั้นตอน

3. การร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง: การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้ความสำคัญในการร่วมมือ กับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ เช่น พนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ กรณีนั้น ๆ

4. การดำเนินการ: ดำเนินการตามแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญห ซึ่งอาจมีการทดลองหรือการทดสอบแนวคิดหรือการแก้ไขปัญหที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. การติดตามและประเมินผล: ตรวจสอบและประเมินผลจากการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและความเข้าใจที่ตรงต่อปัญหาที่อยู่ในสถานการณ์
6. การปรับปรุง: นำความรู้และข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงและดำเนินการให้ดียิ่งขึ้นในสถานการณ์
7. การแบ่งปันผลการวิจัย: ส่งผลกระทบในการวิจัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชน

กระบวนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์จริง ๆ และมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหและพัฒนาในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น หลังจากทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหในสถานการณ์นั้น ๆ ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงจะมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

6.3 ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) มีดังนี้

1. การระบุปัญหา: ในขั้นตอนแรกนี้คือการระบุปัญหาหรือเรื่องที่ต้องการแก้ไขในสถานการณ์ โดยควรให้ความสำคัญในการรับรู้และเข้าใจถึงความต้องการในการแก้ไขปัญหที่มีความเป็นจริง
2. การวางแผน: นำเสนอแผนการดำเนินงานที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหที่ระบุ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการ และกำหนดเวลาที่ต้องการในแต่ละขั้นตอน
3. การร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง: ในขั้นตอนนี้คือการร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์ ซึ่งอาจเป็นพนักงานในองค์กร สมาชิกในชุมชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีนั้น ๆ เพื่อให้มีการร่วมมือกันในการบวนการวิจัยและให้ความรู้และความเข้าใจในปัญหาและแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม
4. การดำเนินการ: นำเสนอและดำเนินการตามแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญห ซึ่งอาจเป็นการทดลองหรือการทดสอบแนวคิดหรือการแก้ไขปัญหที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง
5. การติดตามและประเมินผล: ตรวจสอบและประเมินผลจากการดำเนินการ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและความเข้าใจที่ตรงต่อปัญหาที่อยู่ในสถานการณ์
6. การปรับปรุง: นำความรู้และข้อเสนอแนะที่ได้รับไปปรับปรุงและดำเนินการให้ดีขึ้นการแบ่งปันผลการวิจัย: ส่งผลกระทบในการวิจัยให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้เน้นการทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์จริง ๆ และมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหและพัฒนาในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น หลังจากทำความเข้าใจและแก้ไข

ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ ข้อเสนอแนะและการปรับปรุงจะมีความหมายและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในองค์กรหรือชุมชนในอนาคต

7. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ประวัติโรงเรียน

โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2516 ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเนื้อที่ทั้งหมด 18 ไร่ 2 งาน ห่างจากอำเภอแม่สอด เป็นระยะทาง 30 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดตากเป็นระยะทาง 110 กิโลเมตร

1.2 สถานที่ตั้ง

โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ เลขที่ 163 หมู่ 6 ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63110 ห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่สอดเป็นระยะทาง 30 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดตาก 110 กิโลเมตร

1.3 ขนาดพื้นที่

โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะมีพื้นที่ 18 ไร่ 2 งาน

1.4 อักษรย่อโรงเรียน

จ.ค.

1.5 ปรัชญาของโรงเรียน

นตฺถิปลญฺญา สฺมา อภา (แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี)

1.6 คำขวัญของโรงเรียน

การศึกษาดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม กสิกรรมก้าวหน้า ประชาเกื้อหนุน

1.7 สีประจำโรงเรียน

แสด - ขาว

1.8 อัตลักษณ์ของโรงเรียน

คุณธรรมนำความรู้ คู่วัฒนธรรมชนเผ่า

1.9 เอกลักษณ์ของโรงเรียน

โรงเรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมชนเผ่า

2. ขนาดสถานศึกษา และเขตพื้นที่บริการ

โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีพื้นที่ 18 ไร่ 2 งาน ตั้งอยู่เลขที่ 163 หมู่ 6 ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63110 ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 1,515 คน มีข้าราชการครูรวม 52 คน บุคลากรทางการศึกษา 16 คน โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจุบันมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ มีเขตพื้นที่บริการ 3 หมู่ คือ หมู่ 6, 7, 10 ดังนี้

1. บ้านเจดีย์โคะ หมู่ 6 ตำบลมหาวัน
2. บ้านเจดีย์โคะ หมู่ 7 ตำบลมหาวัน
3. บ้านเจดีย์โคะ หมู่ 10 ตำบลมหาวัน

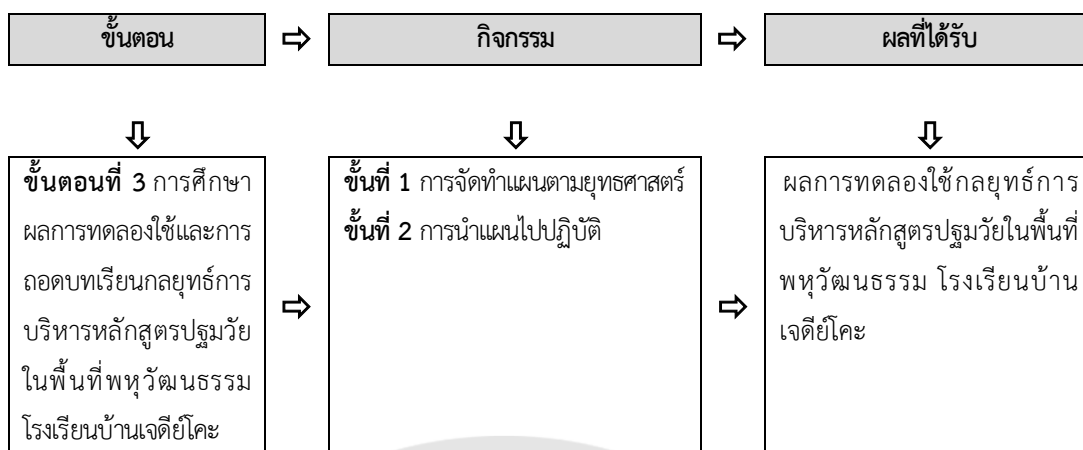

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่ พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยมีขั้นตอน การดำเนินการวิจัยรวม 3 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ
การดำเนินการขั้นตอนที่ 1 กำหนดไว้ 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล

จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ได้แก่ หนังสือ บทความทางวิชาการ งานวิจัย และแหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.2 ครูระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.4 ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็น ประเด็นการสนทนากาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม การศึกษาเอกสาร บันทึกข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 2 การศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.2 ครูระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน
- 1.4 ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นประเด็นการสนทนาเกี่ยวกับจุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด (Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็น “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” เกี่ยวกับจุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นที่ 1 การร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างกลยุทธ์

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จำนวน 5 คน

ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) โดยการกำหนดคุณสมบัติใน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์การบริหาร จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่ พหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในระดับนโยบายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรปฐมวัย ในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 4 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พหุวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

2.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์ โคะ

2.2 ประเด็นการสนทนา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่ พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลัง การปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด (Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรม

2.4 เครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เทปบันทึกการสนทนา กล้องถ่ายรูปรูป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นัดหมายการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ที่จะเข้าร่วมการสนทนาโดยร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ และประเด็น การสนทนา พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสนทนาทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้แจ้งยืนยัน การเข้าร่วมสนทนาทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง

3.2 ดำเนินการการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยผู้วิจัยจะเป็น ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง โดยได้แนะนำตัวเอง และประวัติโดยย่อของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละ ท่าน จากนั้นได้ดำเนินการนำเสนอร่างกลยุทธ์ แบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ และประเด็น การสนทนา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยวาจา การโต้แย้งอย่างสร้างสรรค์ และการเขียนบันทึกลงในแบบประเมินความเหมาะสม จะจัดเตรียมผู้บันทึกภาพและเสียง ผู้จัดบันทึก การสนทนา

3.3 นำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณา และปรับปรุง แก้ไข ร่างกลยุทธ์ให้มีความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัย ในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง จำนวน 17 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นย่อยนี้เป็นแบบบันทึกการทบทวนหลัง
การปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) บันทึกการประชุม แบบบันทึกการสะท้อนคิด
(Reflection Thinking) แบบประเมินโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา

2.2 การสร้างเครื่องมือ นำตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดทำโครงการ มาเป็นกรอบใน
การสร้างแบบบันทึกการประชุม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย เก็บข้อมูลจากการบันทึกการประชุม เอกสารผลการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content
Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่ พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ 2) ศึกษาผลการสร้าง กลยุทธ์ และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยใน พื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วิธิดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ซึ่งขอแสดงผลการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์ การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตร ปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเนื้อที่ทั้งหมด 18 ไร่ 2 งาน ห่างจากอำเภอแม่สอดเป็นระยะทาง 30 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัด ตากเป็นระยะทาง 110 กิโลเมตร มีเขตพื้นที่บริการ คือ หมู่ 6,7,10 บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตากปัจจุบันโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดทำการสอน 4 ระดับ คือ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย ปัจจุบัน นายเอกณริน ไชยพล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ นายจรรย์ยุทธ คำสูง นายธีรพงษ์ วงศ์ใจคำ และนางสาวสร้อยสุตา ฤทธิ์แก้ว ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 77 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 4 คน ข้าราชการครู 65 คน พนักงานราชการ 3 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน และบุคลากรทางการศึกษา 2 คน ทั้งนี้ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยมีจำนวน 7 คน และมีทิศทางการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดจุดมุ่งหมายเป้าหมาย ปรัชญาการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมตามมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะของเด็กระดับอายุ 4-6 ปี

2. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ระดับปฐมวัย

3. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการได้มาของความรู้ หรือทักษะผ่านการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลัก ที่สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้หรือ

ที่เรียกว่าประสบการณ์สำคัญ ในการช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจถึงประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องทำเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว ครูมีการวางแผน การจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

4. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จัดโครงการวิชาการ และโครงการหนูน้อยสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. ประเมินผล (Evaluation) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดขึ้นบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เรียกว่าสภาพที่พึงประสงค์ ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กทั้งนี้โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง และได้ประเมินพัฒนาการของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2-3 อยู่ 2 ประเภทของการประเมินพัฒนาการ คือ 1.) การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก คือ เป็นการประเมินระหว่างการจัดระสบบการณ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระหว่างทำกิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรประจำวันปกติอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู การประเมินพัฒนาการกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กันหากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพ เป็นการประเมินผลเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ควรส่งเสริม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการ คือ การสังเกต การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด 2) การประเมินผลสรุป โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการ หรือการประเมินสรุปผลของการเรียนรู้ เป็นการประเมินสรุปพัฒนาการ เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยขอแสดงผลการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นประเด็นการสนทนากลุ่มในประเด็น “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยใช้การบันทึกการสนทนา จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ตามแนวคิด SOAR Analysis (Stavos and Hinrichs, 2009) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน รวมจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ปรากฏผลในภาพรวม ดังนี้

จากประเด็น “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” มีประเด็นที่สำคัญ คือ ความร่วมมือของชุมชน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1. Strengths (จุดแข็ง)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจ ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารให้ความสำคัญในการวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนการเกษตรที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจกิจสูง โรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและส่งเสริมทางอาชีพ โรงเรียนมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีความโดดเด่นเกี่ยวกับความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม วิถีชุมชนที่มีความหลากหลายแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

สรุป โรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและส่งเสริมทางอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัย ครูและบุคลากรให้ความสนใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ ทั้งนี้เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้านและโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวกันอันจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กในแนวทางบวก ซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการสนับสนุนโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นนอกจากที่ผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานตนเองแล้วยังต้องมีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก และเรียนรู้ความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม

2. Opportunities (โอกาส)

ปัจจัยภายนอก

ชุมชนอยากมีส่วนร่วม

กลุ่มศิษย์เก่า

หน่วยงานราชการ

สถาบันอุดมศึกษา

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

การสนับสนุนทุนการศึกษาจากหน่วยงานเอกชน

ปัจจัยภายใน

ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงาน

ครูมีการพัฒนาตน เทคนิคการจัดประสบการณ์อย่างเข้มแข็งและมีศักยภาพ

โรงเรียนมีการพัฒนากลยุทธ์ แผน หลักสูตรและโครงการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

สรุป ชุมชนมีต้นทุนทางพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย โอกาสในการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ให้ความสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก มุ่งการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น สนใจใฝ่รู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิตและเรียนรู้อย่างมีความสุข อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรมประเพณี และชนเผ่า มาใช้เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและพร้อมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. Aspirations (แรงบันดาลใจ)

ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งแต่เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

สรุป แรงบันดาลใจในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยหลักสูตรของโรงเรียนก่อนหน้านี้ไม่ได้เชื่อมโยงกับความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ จึงได้พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมศึกษา โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ พร้อมคู่มือกลยุทธ์สำหรับบริหารหลักสูตร และแผนการสอน ที่มุ่งเน้นความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรมศึกษามากขึ้น เห็นความสำคัญและการพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ปะทะสังสรรค์กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของตนเองและคนอื่น เพื่อฝึกฝนเรียนรู้ถึงความอดทนอดกลั้น การยอมรับและเคารพต่อวิถีชีวิตและความเชื่ออื่น ๆ ความคุ้นเคย โดยที่ประสบการณ์ข้างต้นจะเป็นจุดเริ่มต้นนำพาเด็กไปสู่การเคารพและยอมรับผู้อื่นในสังคมเมืองระดับที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมสมรรถนะของเด็กในทศวรรษนี้และการเป็นพลเมืองและโลกต่อไป

4. Results (ผลลัพธ์)

การมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงาน ต่อกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การปลูกฝังวัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม อย่างมีเอกลักษณ์ กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่า โครงการ กิจกรรม การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมชนเผ่า

สรุป ผลลัพธ์ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะโดยมุ่งเน้นการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ต่อกิจกรรมของโรงเรียน เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชุมชนดั้งเดิมอย่างมีเอกลักษณ์ เกิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่า ได้นำสู่การปฏิบัติในโครงการ กิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์ สิ่งสำคัญที่สุดของผลลัพธ์ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้เกิดคือหลักสูตรปฐมวัยที่ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสามารถมีวิถีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคม ที่ความแตกต่างด้านพหุวัฒนธรรมได้อย่างสงบสุข

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม
โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ตารางที่ 2 ร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ
และขอขยายการดำเนินงานแต่ละกลยุทธ์

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอขยายการดำเนินงาน
1. พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม	1.1 สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารศึกษาทำความเข้าใจสภาพการทำงานร่วมกันของครู บุคลากรในโรงเรียนกับชุมชน - ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียน - ผู้บริหารจัดประชุมสร้างความเข้าใจหลักการร่วมมือ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน - จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน - ผู้บริหารให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับเด็กเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความศรัทธา และเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันพัฒนาเด็ก
	<p>1.2 พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาธรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน - ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมเพื่อหาทุนสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ - ผู้บริหารและฝ่ายบริหารงานงบประมาณจัดทำแผนงานเพื่อของงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อเทคโนโลยี จากหน่วยงานต้นสังกัด
	<p>1.3 พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พัฒนาธรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารทำความเข้าใจกับหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ในระดับชั้นปฐมวัย - ผู้บริหารให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการจัดประสบการณ์ - ผู้บริหารให้สิทธิการจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับหน่วยการจัดประสบการณ์ - ให้ครูมีการบันทึกพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล อย่างต่อเนื่อง และเก็บข้อมูลไว้ในระบบสารสนเทศที่สะดวกต่อการใช้งาน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - ครูและบุคลากรรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน
<p>2. จัดการศึกษาปฐมวัย บนวิถีพหุวัฒนธรรม</p>	<p>2.1 พัฒนาหลักสูตร ปฐมวัยพหุวัฒนธรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัย - ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม - ผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม - ผู้บริหารส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้แก่เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงเสมอภาคและปฏิบัติตามรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด - ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ - สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม - ผู้บริหารมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กงานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย - ผู้บริหารสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างมีระบบ - กำกับ ติดตามให้มีการประเมินคุณภาพในระดับปฐมวัย ในสถานศึกษา และนำผลมาประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กตามจริง - กำกับ ติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรมไปใช้เพื่อนำผลมาจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
	<p>2.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนที่สอดคล้องกับวิถีพหุวัฒนธรรม - เปิดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน - ครูออกแบบรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่มีความหลากหลาย - ครูสังเกตเด็กและมีการบันทึกหลังการสอน

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
	<p>2.3 จัดกิจกรรม/โครงการ วิธีพัฒนาธรรม ร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนและ ชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอข่าย แนวการจัดกิจกรรม การ ประเมินผลพัฒนาการเด็ก และจัด กิจกรรมพัฒนาเด็กให้บรรลุตาม เป้าหมาย - ร่วมกับเด็กออกแบบกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของเด็ก - ส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวก ให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่าง อิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล - ครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวก ให้แก่เด็กในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไป ตามแผน - ครูประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรม ของเด็ก พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐาน การประเมินผล - ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัด กิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข - แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์	รายการกลยุทธ์	ขอบข่ายการดำเนินงาน
	2.4. ส่งเสริมกระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพที่เอื้อต่อวิถี พหุวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก - ครูปฐมวัยเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพของตนเอง
3. ส่งเสริมการ ประชาสัมพันธ์เพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ ชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม	3.1 จัดให้มีการ ประชาสัมพันธ์วิถีพหุ วัฒนธรรม 3.2 จัดกิจกรรม The Open House สืบสาน วัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจตียโคะ เพื่อสะท้อน ความเป็นวิถีวัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook Website โรงเรียน ฯลฯ - ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการ สถานที่อย่างชัดเจน - ผู้บริหาร ครู บุคลากร และ คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมประชุมเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม - โรงเรียนประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมเพื่อหาหน่วยงานภายนอก เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม - ดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดนิทรรศการวิชาการสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม - ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข - แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้ 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง โดยมีรายละเอียดกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม
  - 1.1 สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและ ชุมชนในการบริหารจัดการ
  - 1.2 พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม
  - 1.3 พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม
2. จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม
  - 2.1 พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม
  - 2.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม
  - 2.3 จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน
  - 2.4 ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม
3. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม
  - 3.1 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม
  - 3.2 จัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

ผลการศึกษการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย 1) พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ได้แก่ (1) สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ (2) พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (3) พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม 2) จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม ได้แก่ (1) พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม (2) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม (3) จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน (4) ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม 3) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม (1) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม (2) จัดกิจกรรมเปิดบ้านสืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหาร หลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ผลการศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยดำเนินการทดลองใช้โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้น คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนผล พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม (1) สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ (2) พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (3) พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่า เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารและวิเคราะห์สภาพของโรงเรียน 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ ข้อคิดเห็นที่ทุกคนแสดงออก การรับฟังความคิดเห็น ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน และ 2) การประยุกต์ใช้ การออกแบบการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่า โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรมโดยมีครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ ข้อคำถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพื่อเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้ และ 2) การประยุกต์ใช้ กำหนดตารางเวลาสำหรับงานแต่ละชิ้นและระบุรายละเอียดของลำดับการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการออกแบบการจัดประสบการณ์ในการกำหนดหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้จากพหุวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่า โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook website โรงเรียน ฯลฯ ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการสถานที่อย่างชัดเจน ทำให้มีความสนใจ เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและการดำเนินงานของโรงเรียนรวมทั้งเต็มใจที่จะให้ความสนับสนุนร่วมมือ และจัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม ในวันที่ 14 มีนาคม 2567 มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก รวมถึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ แม้โรงเรียนจะอยู่ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงมีวัฒนธรรมย่อยๆมากมาย มีวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกัน แต่คนเหล่านั้นก็ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเอง เป็นการอยู่ร่วมกันที่มีเอกลักษณ์ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้และ 2) การประยุกต์ใช้ การออกแบบการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันสามารถนำไปปรับให้การจัดทำกิจกรรมได้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative) วัตถุประสงค์หลัก เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วัตถุประสงค์ย่อย 1) วิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แร่งบันดาลใจ และผลลัพธ์ 2) ศึกษาผลการสร้างกลยุทธ์ และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยทำการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มีเนื้อที่ทั้งหมด 18 ไร่ 2 งาน ห่างจากอำเภอแม่สอดเป็นระยะทาง 30 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดตากเป็นระยะทาง 110 กิโลเมตร มีเขตพื้นที่บริการ คือ หมู่ 6,7,10 บ้านเจดีย์โคะ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตากปัจจุบันโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เปิดทำการสอน 4 ระดับ คือ ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัจจุบัน นายเอกณริน ไชยพล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ นายจिरยุทธ คำสูง นายธีรพงษ์ วงศ์ใจคำ และนางสาวสร้อยสุดา ฤทธิ์แก้ว ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ มีจำนวนผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด 77 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 4 คน ข้าราชการครู 65 คน พนักงานราชการ 3 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน และบุคลากรทางการศึกษา 2 คน ทั้งนี้ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยมีจำนวน 7 คน และมีทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ดังนี้

1. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ วิเคราะห์หลักสูตร จัดทำหลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดจุดมุ่งหมายเป้าหมาย ปรัชญาการศึกษา เพื่อให้ครอบคลุมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะของเด็กระดับอายุ 4-6 ปี
2. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ระดับปฐมวัย
3. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการได้มาของความรู้หรือทักษะผ่านการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลัก ที่สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้หรือที่เรียกว่า ประสบการณ์สำคัญ ในการช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจถึงประสบการณ์ที่เด็กปฐมวัยต้องทำเพื่อเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว ครูมีการวางแผน การจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา

4. โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จัดโครงการวิชาการ และโครงการหุ่นน้อยสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น

5. ประเมินผล (Evaluation) เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวัง ให้เด็กเกิดขึ้นบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เรียกว่า สภาพที่พึงประสงค์ ที่ใช้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินพัฒนาการเด็ก เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพเด็กทั้งนี้โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้มีการประเมินพัฒนาการของเด็กตามสภาพจริง และได้ประเมินพัฒนาการของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2-3 อยู่ 2 ประเภทของการประเมินพัฒนาการ คือ 1.) การประเมินความก้าวหน้าของเด็ก คือ เป็นการประเมินระหว่างการจัดประสบการณ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กในระหว่างทำกิจกรรมประจำวัน/กิจวัตรประจำวันปกติอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูล แล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของเด็ก และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู การประเมินพัฒนาการกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใด การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ก็ขาดประสิทธิภาพ เป็นการประเมินผลเพื่อให้รู้จุดเด่น จุดที่ควรส่งเสริม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินพัฒนาการ คือ การสังเกต การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล การใช้แฟ้มสะสมงานเพื่อให้ได้ข้อสรุปของประเด็นที่กำหนด 2) การประเมินผลสรุป โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะประเมินเพื่อตัดสินผลพัฒนาการ หรือการประเมินสรุปผลของการเรียนรู้ เป็นการประเมินสรุปพัฒนาการ เพื่อตัดสินพัฒนาการของเด็กว่ามีความพร้อมตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ผลจากการศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยขอแสดงผลการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นประเด็นการสนทนากลุ่มในประเด็น “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยใช้การบันทึกการสนทนา จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ตามแนวคิด SOAR Analysis (Stavos and Hinrichs, 2009) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน รวมจำนวน 17 คน ประกอบด้วย ปรากฏผลในภาพรวม ดังนี้

จากประเด็น “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” มีประเด็นที่สำคัญ คือ ความร่วมมือของชุมชน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1. Strengths (จุดแข็ง)การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจ ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยผู้บริหารให้ความสำคัญในการวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในทุกๆด้านโรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนการเกษตรที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจกิจสูงโรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและส่งเสริมทางอาชีพโรงเรียนมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโรงเรียนมีความโดดเด่นเกี่ยวกับความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม วิถีชุมชนที่มีความหลากหลายแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

โรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและส่งเสริมทางอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาให้การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเด็กปฐมวัย ครูและบุคลากรให้ความสนใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการ ทั้งนี้เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่บ้านและโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวกันอันจะมีผลต่อพัฒนาการของเด็กในแนวทางบวก ซึ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้ปกครองถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการสนับสนุนโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดที่จะเป็นไปได้ ดังนั้นนอกจากที่ผู้ปกครองจะต้องตระหนักถึงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการและการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานตนเองแล้วยังต้องมีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็ก และเรียนรู้ความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม

2. Opportunities (โอกาส)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยภายนอก โดยได้ข้อมูลดังนี้ ชุมชนอยากมีส่วนร่วม กลุ่มศิษย์เก่า หน่วยงานราชการ สถาบันอุดมศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนทุนการศึกษาจากหน่วยงานเอกชน และปัจจัยภายใน ผู้บริหารให้การสนับสนุน พัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงาน ครูมีการพัฒนาตน เทคนิคการจัดประสบการณ์อย่างเข้มแข็งและมีศักยภาพ โรงเรียนมีการพัฒนากลยุทธ์ แผน หลักสูตรและโครงการที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย ชุมชนมีต้นทุนทางพหุวัฒนธรรมที่หลากหลาย โอกาสในการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก มุ่งการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น สนใจใฝ่รู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะชีวิตและเรียนรู้อย่างมีความสุข อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรมประเพณี และชนเผ่ามาใช้เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและพร้อมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

3. Aspirations (แรงบันดาลใจ)

ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายดึงเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

แรงบัลดาลใจในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยหลักสูตรของโรงเรียนก่อนหน้านั้นไม่ได้เชื่อมโยงกับความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมในพื้นที่ จึงได้พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมศึกษา โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ พร้อมคู่มือกลยุทธ์สำหรับบริหารหลักสูตร และแผนการสอน ที่มุ่งเน้นความแตกต่างทางวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรมศึกษามากขึ้น เห็นความสำคัญและการพัฒนาภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ปะทะสังสรรค์กับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของตนเองและคนอื่น เพื่อฝึกฝนเรียนรู้ถึงความอดทนอดกลั้น การยอมรับและเคารพต่อวิถีชีวิตและความเชื่ออื่น ๆ ความคุ้นเคยโดยที่ประสบการณ์ข้างต้นจะเป็นจุดเริ่มต้นนำพาเด็กไปสู่การเคารพและยอมรับผู้อื่นในสังคมเมืองระดับที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมสมรรถนะของเด็กในทศวรรษนี้และการเป็นพลเมืองและโลกต่อไป

4. Results (ผลลัพธ์)

การมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงาน ต่อกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การปลูกฝังวัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม อย่างมีเอกลักษณ์ กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่า โครงการ กิจกรรม การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมชนเผ่า ผลลัพธ์ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลร่วมกันวิเคราะห์ เพื่อการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะโดยมุ่งเน้นการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่างๆ ต่อกิจกรรมของโรงเรียน เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมวิถีชุมชนดั้งเดิมอย่างมีเอกลักษณ์ เกิดการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่า ได้นำสู่การปฏิบัติในโครงการ กิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์ สิ่งสำคัญที่สุดของผลลัพธ์ที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลต้องการให้เกิดคือหลักสูตรปฐมวัยที่ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและสามารถมีวิถีชีวิตอยู่ในชุมชน สังคม ที่ความแตกต่างด้านพหุวัฒนธรรมได้อย่างสงบสุข

2. ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ผลการศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ประกอบไปด้วย กลยุทธ์ รายการกลยุทธ์ และขอบข่ายการดำเนินงานแต่ละกลยุทธ์ตามตารางการร่างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

1. พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

1.1 สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการมีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ผู้บริหารศึกษาทำความเข้าใจสภาพการทำงานร่วมกันของครู บุคลากรในโรงเรียนกับชุมชน
- ผู้บริหารสร้างความตระหนักให้บุคลากรเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียน

- ผู้บริหารจัดประชุมสร้างความเข้าใจหลักการร่วมมือ และประโยชน์ที่จะได้รับจากการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน
- ผู้บริหารให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการเป็นวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับเด็กเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- จัดกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความศรัทธา และเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน
- สร้างความเข้าใจกับชุมชนให้เห็นว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่ต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันพัฒนาเด็ก

1.2 พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุมในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน
- ผู้บริหารประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมเพื่อหาทุนสนับสนุนทรัพยากร ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
- ผู้บริหารและฝ่ายบริหารงานงบประมาณจัดทำแผนงานเพื่อของบประมาณสนับสนุนด้านสื่อ เทคโนโลยี จากหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ผู้บริหารทำความเข้าใจกับหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ในระดับชั้นปฐมวัย
- ผู้บริหารให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการจัดประสบการณ์
- ผู้บริหารให้สิทธิการจัดกิจกรรมจัดประสบการณ์ที่หลากหลายเหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้
- ให้ครูมีการบันทึกพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคล อย่างต่อเนื่อง และเก็บข้อมูลไว้ในระบบสารสนเทศที่สะดวกต่อการใช้งาน

- ครูและบุคลากรรวบรวมประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

2. จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม

2.1 พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ผู้บริหารศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม
- ผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุมเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม
- ผู้บริหารส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้แก่เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึงเสมอภาคและปฏิบัติกรรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด

- ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
  - สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม
  - ผู้บริหารมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับเด็กงานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
  - ผู้บริหารสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
  - นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างมีระบบ
  - กำกับ ติดตามให้มีการประเมินคุณภาพในระดับปฐมวัยในสถานศึกษา และนำผลมาประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็กตามจริง
  - กำกับ ติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรมไปใช้เพื่อนำผลมาจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
- 2.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้
- จัดทำแผนที่สอดคล้องกับวิถีพหุวัฒนธรรม
  - เปิดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน
  - ครูออกแบบรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กที่มีความหลากหลาย
  - ครูสังเกตเด็กและมีการบันทึกหลังการสอน
- 2.3 จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้
- ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมาย
  - ร่วมกับเด็กออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของเด็ก
  - ส่งเสริม กระตุ้น และอำนวยความสะดวกให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงาน โครงการ ร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล
  - ครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน
  - ครูประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล
  - ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.4. ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก
- ครูปฐมวัยเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพของตนเอง

3. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบวิถีพหุวัฒนธรรม

3.1 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม มีขอบข่ายการดำเนินงาน ดังนี้

- ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook website โรงเรียน ฯลฯ ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการ สถานที่อย่างชัดเจน

3.2 จัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

- ผู้บริหาร ครู บุคลากร และคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุมเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม

- โรงเรียนประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมเพื่อหาหน่วยงานภายนอก เข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรม

- ดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดนิทรรศการวิชาการสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

- ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงาน บุคลากร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ ได้ 3 กลยุทธ์หลัก 9 กลยุทธ์รอง โดยมีรายละเอียดกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

1.1 สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและ ชุมชนในการบริหารจัดการ

1.2 พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

1.3 พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม

2. จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม

2.1 พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม

2.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม

2.3 จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน

2.4 ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม

3. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม

3.1 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม

3.2 จัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ

เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

ผลการศึกษาศึกษาการสร้างกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยกลยุทธ์ประกอบไปด้วย 1) พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ได้แก่ (1) สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ (2) พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (3) พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม 2) จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม ได้แก่ (1) พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม (2) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม (3) จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน (4) ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม 3) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม (1) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม (2) จัดกิจกรรมเปิดบ้านสืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

3 ผลการศึกษาค้นคว้าทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ผลการศึกษาค้นคว้าทดลองใช้และการถอดบทเรียนกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยดำเนินการทดลองใช้โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติ 3) การสังเกตการณ์ 4) การสะท้อนผล พบว่า กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม (1) สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ (2) พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม (3) พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่า เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารและวิเคราะห์สภาพของโรงเรียน 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ ข้อคิดเห็นที่ทุกคนแสดงออก การรับฟังความคิดเห็น ขั้นตอนและแนวทางการดำเนินงาน และ 2) การประยุกต์ใช้ การออกแบบการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่าโรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรมโดยมีครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ ข้อคำถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพื่อเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารมีการกำกับติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้ และ 2) การประยุกต์ใช้ กำหนดตารางเวลาสำหรับงานแต่ละชิ้นและรายละเอียดของลำดับการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการออกแบบ

การจัดประสบการณ์ในการกำหนดหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้จากพหุวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม และผลการถอดบทเรียนพบว่า โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook website โรงเรียน ฯลฯ ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการ สถานที่อย่างชัดเจน ทำให้มีความสนใจ เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและการดำเนินงานของโรงเรียน รวมทั้งเต็มใจที่จะให้ความสนับสนุนร่วมมือ และจัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดียโคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม ในวันที่ 14 มีนาคม 2567 มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก รวมถึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม 1) สิ่งที่ได้เรียนรู้คือ แม้โรงเรียนจะอยู่ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงมีวัฒนธรรมย่อย ๆ มากมาย มีวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกัน แต่คนเหล่านั้นก็ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเอง เป็นการอยู่ร่วมกันที่มีเอกลักษณ์ ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้และ 2) การประยุกต์ใช้ การออกแบบการดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันสามารถนำไปปรับให้การจัดทำกิจกรรมได้

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยนำข้อค้นพบและประเด็นสำคัญที่น่าสนใจมาทำการอภิปรายผลเป็นขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แสดงการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดียโคะ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

1.การวางแผน (Planning) โดยมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1. สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ และมีการจัดกิจกรรมในการดำเนินงานวางแผน 1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและจัดประชุมสร้างความเข้าใจหลักการร่วมมือกับครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 1.2 จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน

2.การปฏิบัติ (Action) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1. พัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม 2. พัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม และมีการจัดกิจกรรมในการปฏิบัติ 2.1 ครูพัฒนาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม ครูปฐมวัยพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้พหุวัฒนธรรม โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) สร้างทีมงานพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในสถานศึกษา (พาคู พาคิด พาคำ) 3) กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล 4) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

3.การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผล 1 ผู้บริหารติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ติดตามความเหมาะสมของการปฏิบัติงานของทีมงานพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์มีการร่วมมือกับชุมชน 2) ผู้บริหารปรับ

ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในสถานศึกษาตามสถานการณ์และปัญหาอย่างเหมาะสม 3) กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง 4) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยให้เกิดความยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและชุมชน

4.การสะท้อนผล(Reflection) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ ผู้บริหารและครูสรุปรายงานผลการดำเนินการ ผู้บริหารติดตามขั้นตอนด้วยวิธีการสะท้อนผล ดังนี้ 1) คณะกรรมการขับเคลื่อน สรุปและรายงานผลการติดตามความร่วมมือในการวางแผนที่เอื้อต่อการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย 2) จัดกิจกรรมการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม

1.การวางแผน (Planning) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1.วางแผนการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม 2.วางแผนการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม 3.วางแผนจัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพื้นที่พหุวัฒนธรรม ร่วมจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม และจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับพหุวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

2.การปฏิบัติ (Action) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ นำแผนสู่กระบวนการปฏิบัติ ผู้บริหารติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการ วัตถุประสงค์ ขอบข่าย แนวการจัดกิจกรรม การประเมินผลพัฒนาการเด็ก และจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กให้บรรลุตามเป้าหมาย 2) ร่วมกับเด็กออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจของเด็ก 3) อำนวยความสะดวกให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการจัดทำแผนงานโครงการร่วมปฏิบัติกิจกรรม และการประเมินผล 4) ครูให้คำปรึกษา ดูแล ติดตาม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกให้แก่เด็กในการร่วมกิจกรรมให้เป็นไปตามแผน

3.การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผล ผู้บริหารติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ ครูประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็ก พร้อมจัดทำเอกสารหลักฐานการประเมินผล

4.การสะท้อนผล(Reflection) โดยผู้บริหารสรุปรายงานผลการดำเนินการ ครูรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขจัดกิจกรรมการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม

1.การวางแผน (Planning) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ 1) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม 2) วางแผน กำหนดวันการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม 3) ช่องทางการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม ประชุมผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง วางแผนรูปแบบการดำเนินงาน แผนที่การจัดงาน กำหนดการณ์ ร่างรายชื่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกิจกรรม

2.การปฏิบัติ (Action) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ นำแผนสู่กระบวนการปฏิบัติ ผู้บริหารติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook Website โรงเรียน ฯลฯ ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการ สถานที่อย่างชัดเจน 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดนิทรรศการวิชาการสะท้อนความเป็นวิถีวัฒนธรรม

3.การสังเกตการณ์ (Observation) โดยผู้บริหารมีแนวทางการดำเนินงานดังต่อไปนี้ กำกับติดตามนิเทศและประเมินผล ผู้บริหารติดตามขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบโครงการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

4.การสะท้อนผล(Reflection) โดยผู้บริหารสรุปรายงานผลการดำเนินการ ครุรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเผยแพร่ผลงานที่ประสบผลสำเร็จกับหน่วยงาน บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แล้วนำผลการจัดกิจกรรมมาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข ผ่านกิจกรรมการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่พหุวัฒนธรรม รวมทั้ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง รวมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนปฏิบัติการ ดำเนินงานตามแผน ควบคุมติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของประเทศชาติให้สูงขึ้นต่อไป

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการนำกลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม อย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม และเกิดความยั่งยืน

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกลยุทธ์หลักที่ 2 กลยุทธ์จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรมของนักเรียนและเยาวชนในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน อย่างมีประสิทธิภาพ

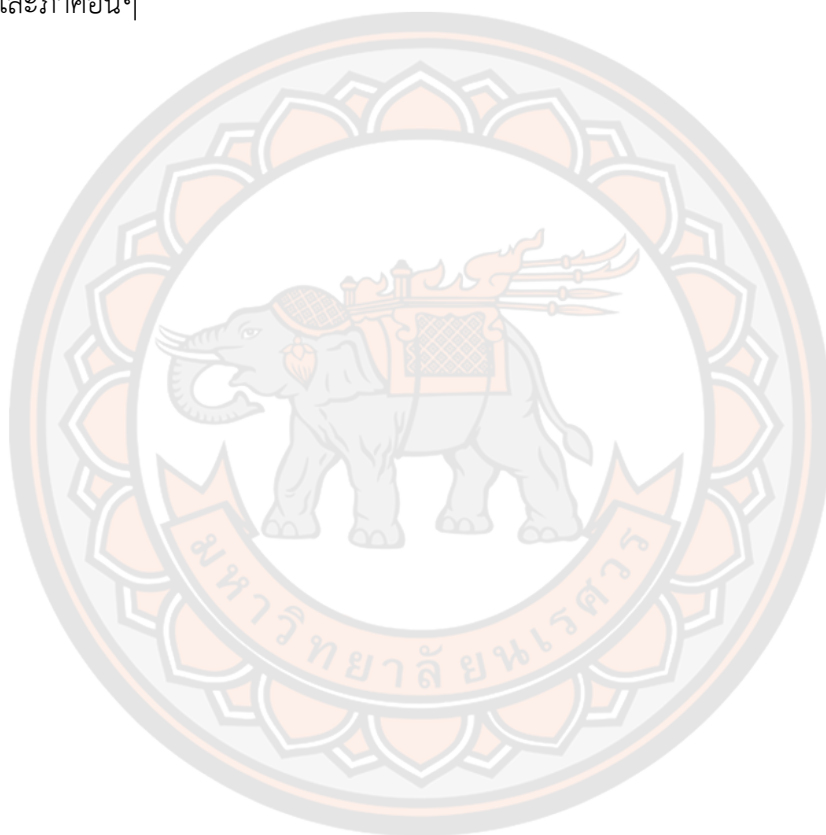
4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายในการนำกลยุทธ์หลักที่ 3 กลยุทธ์ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบนวิถีพหุวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์วิถีพหุวัฒนธรรม เพื่อการจัดกิจกรรมที่บ่งบอกวิถีพหุวัฒนธรรม

5) หน่วยงานต้นสังกัดทุกภาคส่วนควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและจัดสรรงบประมาณในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมหรือสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมของผู้บริหารในพื้นที่จังหวัดและภาคอื่นๆ

2) ควรทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรในพื้นที่พหุวัฒนธรรมของผู้บริหารในพื้นที่จังหวัดและภาคอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 - 2570*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ฐิติกร ทองสุกใส. (2562). *การศึกษาสภาพการบริหารจัดการพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับการศึกษาศึกษาปฐมวัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2564). *SOAR Analysis ตัววิเคราะห์จุดแข็งและเป้าหมายขององค์กร*. กรุงเทพฯ. สืบค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2566, จาก <https://www.popticles.com/business/what-is-soar-analysis/>.
- พูนศักดิ์ กมล. (2562). *การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทย กรณีศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรมใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่*. คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ. (2557). *การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับเด็กชนเผ่าโรงเรียนประถมศึกษา พื้นที่ชายขอบภาคเหนือ*. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.
- นงเยาว์ เนาวรัตน์ และคณะ.(2562). *รายงานการวิจัยเรื่องโครงการการพัฒนาหลักสูตรพหุวัฒนธรรมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในพื้นที่ชายขอบ*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พินิจ ลาภธนานนท์. (2560). *การผสมผสานวิถีปฏิบัติและประเพณีทางพุทธศาสนาในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา : การส่งเสริมประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม*. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ) .
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). *ความสำคัญของหลักสูตร การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่ . แสงศิลป์.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม . ทีคิวพี จำกัด.
- อำภา บุญช่วย. (2533). *ความสำคัญของหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย*. การบริหารวิชาการในโรงเรียน. กรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนกร มังคละศิริ. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ยศวัตี คำทรัพย์. (2560). *การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม*.วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ปีที่ 47 ฉบับเพิ่มเติม 1 (เมษายน - มิถุนายน 2562) .
- คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. สำนักการพิมพ์.สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - 2570)*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ.(2566). แผนพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2566-2570.สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2,สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- นายกิตติชัย การโสภณ. (2563). แนวคิดการพัฒนากลยุทธ์. *Booklet of Academic 2020*. โรงเรียนยางหล่อ
วิทยาการ,สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.
- โชติกา เหมืองอุ้น. (2563).แนวคิดการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย.(การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา),มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พูนศักดิ์ กมล. (2562). การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมพหุวัฒนธรรมในประเทศไทยกรณีศึกษาสังคม
พหุวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. คณะพุทธศาสตร์,
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Riehl, C. (2000). The Principal's Role in Creating Inclusive Schools for Diverse
Students: A Review of Normative, Empirical, and Critical Literature on
the Practice of Educational Administration. *Review of Educational Research*.
- อารีชัน มาหามะ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของ
ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม : การทบทวนแนวคิดทฤษฎี
และการปฏิบัติ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ปัตตานี.
- นนกร มังคละศิริ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นันทิดา จันทรางศุ. (2560). การวิจัยเพื่อพัฒนาต้นแบบการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมในหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระดนตรีสำหรับชั้นประถมศึกษาของประเทศไทย. สถาบันวิจัย
ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ยสวดี คำทรัพย์. (2562). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสังคม
พหุวัฒนธรรม. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 47(1) :272-293.

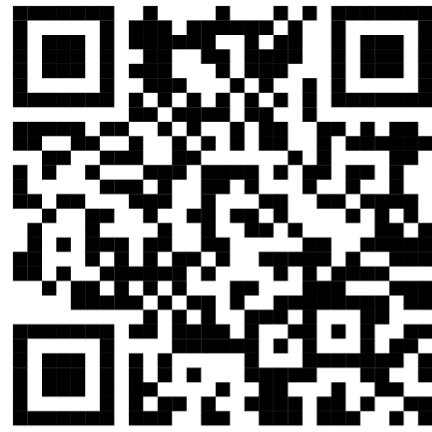

ภาคผนวก ก คู่มือการใช้กลยุทธ์บริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์
โคะ

คู่มือ
การใช้กลยุทธ์บริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ภาคผนวก ข หลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ

ภาคผนวก ค แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม

เรียน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ		
ชื่อ งาน	พัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในพื้นที่พหุวัฒนธรรม		AAR ครั้งที่ 1
วัน/เวลาที่เริ่ม ปฏิบัติงาน	12 มกราคม 2567	วัน/เวลาที่สิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	30 มกราคม 2567
วันที่ทำ AAR	2 กุมภาพันธ์ 2567	เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	09.00 – 16.30 น.
ผู้ร่วม AAR	1.นางสาวสร้อยสุตา ฤทธิแก้ว รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ		
	2.นางศรีพันธ์ ปาหา กรรมการสถานศึกษา		
	3.นางสาวสุธิมนต์ ทองวิจิตร ครูปฐมวัย		
	4.นางสาวทรงอัปสร ท้องฟ้าคุณากร ผู้ปกครองนักเรียน		
	5.ดร.ณัฐ รัตนศิริณิกุล อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร		
	6.นางสาวชนิกานต์ วงษ์กิจ ผู้วิจัย		
เป้าหมายของงาน			
<p>การมีส่วนร่วมของโรงเรียนและชุมชนในการบริหารจัดการ เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาส แรงบันดาลใจ และผลลัพธ์ในการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ โดยผู้วิจัยใช้การบันทึกการสนทนา จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โดยการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม ตามแนวคิด SOAR Analysis (Stavos and Hinrichs, 2009)</p>			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)			
<p>จากประเด็น “การพัฒนาหลักสูตรการบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ” มีประเด็นที่สำคัญ คือ ความร่วมมือของชุมชน และความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยผู้ร่วม AAR ได้ร่วมกันให้ข้อมูล ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> Strengths (จุดแข็ง) <ol style="list-style-type: none"> โรงเรียนมีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีความโดดเด่นเกี่ยวกับความหลากหลายทางพหุวัฒนธรรม วิถีชุมชนที่มีความหลากหลายแต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัดการศึกษา โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนการเกษตรที่มีความต้องการทางเศรษฐกิจสูง โรงเรียนเป็นฐานของการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและส่งเสริมทางอาชีพ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความตั้งใจ ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย 			

<p>8. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการวางแผนการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตรวจสอบให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่เด็กปฐมวัยในทุกๆด้าน</p> <p>2. Opportunities (โอกาส)</p> <p>ปัจจัยภายนอก</p> <ul style="list-style-type: none"> ชุมชนอยากมีส่วนร่วม กลุ่มศิษย์เก่า หน่วยงานราชการ สถาบันอุดมศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ การสนับสนุนทุนการศึกษาจากหน่วยงานเอกชน <p>ปัจจัยภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงาน ครูมีการพัฒนาตน เทคนิคการจัดประสบการณ์อย่างเข้มแข็งและมีศักยภาพ โรงเรียนมีการพัฒนากลยุทธ์ แผน หลักสูตรและโครงการที่ให้ความสำคัญ <p>กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย</p> <p>3. Aspirations (แรงบันดาลใจ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายดึงเด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ครูมีความศรัทธาในวิชาชีพ ตั้งใจพัฒนาการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน <p>4. Results (ผลลัพธ์)</p> <ul style="list-style-type: none"> การมีส่วนร่วมของชุมชน หน่วยงาน ต่อกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การปลูกฝังวัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม อย่างมีเอกลักษณ์ กลยุทธ์หลักสูตรปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้ศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่า โครงการ กิจกรรม การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมด้านวัฒนธรรมชนเผ่า
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วม AAR ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ช่วยกันวิเคราะห์จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน - คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนร่วม ช่วยกันเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ไม่ดี
<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการออกแบบแนวทางการดำเนินงาน เนื่องจากใช้เวลานานและมีการปรับเปลี่ยน - การประชุมตรงกับวันที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีภารกิจ จึงทำให้ต้องใช้เวลาจำกัด

อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการทำงาน
<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วม AAR บางคนขาดความเข้าใจหลักสูตรปฐมวัย และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร - การหาวิทยากรหรือเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับเด็กเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม
ประเด็นที่ได้เรียนรู้
<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดข้อคำถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพื่อเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน - ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้
ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป
<ul style="list-style-type: none"> - การออกแบบการดำเนินการควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ

ภาคผนวก ง แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม

เรียน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ		
ชื่อ งาน	จัดการศึกษาปฐมวัยบนวิถีพหุวัฒนธรรม		AAR ครั้งที่ 2
วัน/เวลาที่เริ่ม ปฏิบัติงาน	5 กุมภาพันธ์ 2567	วัน/เวลาที่สิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	23 กุมภาพันธ์ 2567
วันที่ทำ AAR	28 กุมภาพันธ์ 2567	เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	09.00 – 16.30 น.
ผู้ร่วม AAR	1.นางสาวสร้อยสุดา ฤทธิ์แก้ว	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	
	2.นายธีรพงษ์ วงศ์ใจคำ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	
	3.นางศรีพันธ์ ปาหา	กรรมการสถานศึกษา	
	4.นางสาวสุธิมนต์ ทองวิจิตร	ครูปฐมวัย	
	5.นางสาวทรงอัปสร ท้องฟ้าคุณากร	ผู้ปกครองนักเรียน	
	6.นางสาวชนิกานต์ วงษ์กิจ	ผู้วิจัย	
เป้าหมายของงาน			
ผู้ร่วม AAR ช่วยกันออกแบบและพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับระดับชั้นปฐมวัย ช่วยพัฒนาศักยภาพและสร้างอย่างเป็นขั้นตอน มีรูปธรรมชัดเจน และทุกคนดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ได้อย่างถูกต้อง เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)			
โรงเรียนได้พัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรมโดยมีครู บุคลากร กรรมการสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยพหุวัฒนธรรม จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีพหุวัฒนธรรม จัดกิจกรรม/โครงการวิถีพหุวัฒนธรรม ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน และส่งเสริมกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เอื้อต่อวิถีพหุวัฒนธรรม			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี			
- ผู้เข้าร่วม AAR ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี ช่วยกันวิเคราะห์จนได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน			
- คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนร่วม ช่วยกันเตรียมความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรม			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ไม่ดี			
- การสอบถามข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องยังขาดความเข้าใจในด้านการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย			
อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการทำงาน			
- ผู้เข้าร่วม AAR บางคนขาดความเข้าใจหลักสูตรปฐมวัย และแนวทางการพัฒนาหลักสูตร			
- การให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน			

ประเด็นที่ได้เรียนรู้
- กำหนดข้อคำถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารหลักสูตรปฐมวัยในพื้นที่พหุวัฒนธรรมเพื่อเกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน
- ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้
ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป
- กำหนดตารางเวลาสำหรับงานแต่ละชิ้นและระบุรายละเอียดของลำดับการทำงาน
- เน้นการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการออกแบบการจัดประสบการณ์ ในการกำหนดหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้จากพหุวัฒนธรรม

ภาคผนวก จ แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบวรวิถีพัฒนาธรรม

เรียน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ		
ชื่อ งาน	ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชน บวรวิถีพัฒนาธรรม	AAR ครั้งที่	3
วัน/เวลาที่เริ่ม ปฏิบัติงาน	29 กุมภาพันธ์ 2567	วัน/เวลาที่สิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	15 มีนาคม 2567
วันที่ทำ AAR	18 มีนาคม 2567	เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	09.00 – 16.30 น.
ผู้ร่วม AAR	1.นางสาวสร้อยสุดา ฤทธิแก้ว	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	
	2.นายธีรพงษ์ วงศ์ใจคำ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเจดีย์โคะ	
	3.นางศรีพันธ์ ปาหา	กรรมการสถานศึกษา	
	4.นางสาวสุธิมนต์ ทองวิจิตร	ครูปฐมวัย	
	5.นางสาวทรงอัปสร ท้องฟ้าคุณากร	ผู้ปกครองนักเรียน	
	6.นางสาวชนิกานต์ วงษ์กิจ	ผู้วิจัย	
เป้าหมายของงาน			
<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนบวรวิถีพัฒนาธรรม การวางแผน กำหนดวันการประชาสัมพันธ์วิถีพัฒนาธรรม และช่องทางการการประชาสัมพันธ์วิถีพัฒนาธรรม - กิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีพัฒนาธรรม 			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)			
โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์งาน/กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านแหล่งต่าง ๆ เช่น เพจ Facebook website โรงเรียน ฯลฯ ลงวันที่จัดกิจกรรม กำหนดการ สถานที่อย่างชัดเจน ทำให้มีความสนใจ เกิดความเข้าใจในเป้าหมายและการดำเนินงานของโรงเรียน รวมทั้งเต็มใจที่จะให้ความสนับสนุนร่วมมือ และจัดกิจกรรม The Open House สืบสานวัฒนธรรมชนเผ่า 50 ปี เจดีย์โคะ เพื่อสะท้อนความเป็นวิถีพัฒนาธรรม ในวันที่ 14 มีนาคม 2567 มีผู้ให้ความสนใจเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก รวมถึงหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี			
<ul style="list-style-type: none"> - ขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน - ความพร้อมแนวทางการจัดกิจกรรมที่เป็นระบบและทุกคนมีส่วนร่วมในการออกแบบ 			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ไม่ดี			
<ul style="list-style-type: none"> - การเตรียมงานกลางแจ้งกับสภาพอากาศ เช่น ฝนตกทำให้งานบางส่วนได้รับผลกระทบ 			
อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน			
<ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสาร และการประสานงานที่มีความเข้าใจไม่ตรงกัน 			
ประเด็นที่ได้เรียนรู้			
<ul style="list-style-type: none"> - แม้โรงเรียนจะอยู่ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจึงมีวัฒนธรรมย่อยๆ มากมาย มีวัฒนธรรมบางอย่างร่วมกัน แต่คนเหล่านั้นก็ยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตัวเอง เป็นการอยู่ร่วมกันที่มีเอกลักษณ์ - ผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะให้ไปในแนวที่กำหนดไว้ 			

ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป

- การออกแบบการดำเนินการควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและขยายผลให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งระบบ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางสาวชนิกานต์ วงษ์กิจ
วัน เดือน ปี เกิด 6 ธันวาคม 2535
ที่อยู่ปัจจุบัน 43/21 ซอย 5 ถนนอินทรีศรี อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ครู
ประวัติการศึกษา ศษ.บ. (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

